

А. КАСИМЪ
ЛАТЫПОВЪ

انصاف

اصول تعليم حقننده اولان خلقك افراط رتفریطلرينه تحزنناو تحسرا شيخ محمد
مراد افندي حضرتلرينك اظهار الحق وارشاد الخلق تحرير ايتديكي اثر جليلي
وانصاف نام جليدينه لايق اولان رساله لطيفه سيدر

﴿ مكتبة الشركة ﴾

بو كتاب باصلماقينه رخصت و برلدي يبطر بورخده ۳ نجى آپريلده ۱۹۰۰ نجى يلدە

طبع اولندي قزانده مطبعة كرميهده ۶ جادي الآخر ۱۳۱۸ سنه ۱۷ سنابر
۱۹۰۰ سنه ميلاديه

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 3 Апрель 1900 года.

КАЗАНЬ.

Типография Торгового Дома Братевъ Каримовыхъ.

1900 г.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پروردگار عالمیانه حمد و ثنا و حیب خدا فخر کائنات افندیزه صلاة و سلامدن
 سکره بو حقیر پر تقصیر اسیر ذنوب ظرف عیوب مضیع الاوقات العاجز عن
 تلافی مافات اضعف العباد محمد مراد یوز بیگ تأسف ایله دیور که احوال
 عالم و تواریخ ائمه اجلاء نظر ایلتسا کروی زمینده اولان هر ملت هر نه قدر
 کند ییلرنده یکدیگرینه اولان منافسه و حقد و حسده منبی جزی مناقشه دن
 خالی دکل ایسه لرده فقط بر برینی بیوب افنا و جنس آخری فوق الحد اعتبار
 و بر نسنه بی مدحده افسراط و ذمده تفریط ایتماکده بزم عموماً تنسار
 نامی بخته داخل اولان اقوام کبی هیچ ملتیه نظر تصادف ایتمیور ایشته بوگما
 بناء در که اقوام مذکوره نسگ زمان اسلامیلری یک مقدم و کندولرنده
 موجود اولان عقل و ادراک و ذکاوت و فطنتلری یک مکمل و سبی و غیر تلبیده
 اعلی درجهده اولوب هر عصرده آنلردن یئوشمیش علماء محققین و فضلاء

مدققین اسکا اولیوب ایچلرنده ارباب تصانیف عالیہ واصحاب آثار
 سامیہ لردہ هر عصرده اوله کمیش ایکان بونجه دنیلار طولوسنجه آثارلرک
 ایچر وسنده آنلرک آنارندن بر اثر و اوصاف و احوال لرندن دگل مبارکلرک
 ناملرندن بیله بر خبر قالمیشدر بعض شهر و قریه لرک اسکی مقابرنده
 ایذگولر زیارتی دیمکله شهرت شعار اولان اسکی قبور و بعض یرده کتابت
 و آتاری محو اولان احجاردن ماعدا بر شیبه تصادف ایده میسورز و اول
 قبورک اربابی کیمدر و اوصافاری نه در وقتی عصرده اولیشلردر دیسه
 سؤال ایدرسک جواب و یره چت کیمسه بولامیورز هله شو عصر تر قیده
 بلادک نهایت درجه سنده اولان جاوه ملتی فرسخ فرسخ ترقی ایدوب
 آثار مفیده لر نشر ایتمده ایکان بزم ملت بالعکس خواب غفلتدن باش
 قادر مایوب احوال حاضرده دن بیخبر گیزه رک برید برید تنزل ایتمده در
 نصل تنزل ایتمه سون بینلرندن بر صاحب تمیز و انبیا و فضیلت و منور الافکار
 بر ذات احوال عالمه واقف اوله رق ملتینه منفعت عامه ایصال و ملتینی روش
 زمانه مناسب حرکت ایتمیه سوق ایدوب فن واحد یا خود قنون شتی ده حاله
 حاضرده مطابق کینلر تصنیف و یا خود ملته مفید و نافع اولان دیگر برشی
 اختراع ایدرسه دیگر لری اطرافلیچه دوشنوب تفکر عمیق و تأمل طویلدن
 سکره امر مذکوره تصویب و تقویه و نشر و تعمیمنه تشمیر ساق اجتهاد ایتمگه
 شوبله دورسون وهله اولی ده امر مذکور آنلرک متلبس بولند قلی احواله
 مخالف اولوب آنلرده شواحوال لرینی عین سلف صالحین احوالی عدا بند کلرندن
 و بعض دیگر یرده مجرد حسد و عناد و فرط تعصب لرندن ناشی امر مذکوری
 سلف صالحین احوالینه مخالف قدر بلککه کفر در دیه رک یینکی دال قلیج
 کبی اورتایه آنلوب مرقومنگ اوزرینه هجوم ایدوب هر طرف درلوبهتان
 واقرا ایله یاغرم لر صالوب باشینه قیامت لار قوپاروب تاوقعه تشیها

قارچفاتک مابه الامتیازی اولان طرناغن کسمیه محاوله ایدن قارچر
 کبی ممکن مرتبه آنک مفاخری اولان آثارنی عالم وجوددن
 قالدروب محو ایتیمه اللرنندن کلدکی سعی وغیرتی دریغ ایتمز لر و دیگر طرفنده
 شخص مذکورش محب و اتباعندن اولان ذوات آنک اثرینی بلا ملاحظه
 مدخنده افراط ایدوب آنک مقابلیتک قدخنده فرقه اولی کبی طریق
 تفریطه سلو کونده کیر و طور مز لر و لهذا ملتزم چوق امورده مذموم اولان
 طریق افراط و یا تفریطه سالک اولوب ممدوح اولان طریق وسط و اعتدال دن
 عدول ایده کلکده در لر اشته بو نکلچون نه قدر تأسف ایتارسک کته
 آذر در جناب حق جمله مزنی توفیق هدایت و راه استقامت و طریق
 اتفاق و اتحاددن آیر ماسون آنقأییان ایتدو کز قولشک مصداقی و مدعای
 مذکورشک مصدقی عصر حاضرده اصول جدیده نامیله هر ناحیه ده شهرت
 شعار اولمش من القدیمن مند اولان علوم و فنون شک طریق تحصیلنی تسهیل ایچون
 روش زمانه کوره طریق عتیقنی بالتعدیل بر طریق جدیدو ترتیب انیق وضع و اختراع
 ایتمک ماده سیدر تفصیلی بودر کم اصول جدیده دید کمز مذکور ترتیب انیق اولان
 معدن علوم و کمالات و منبع معارف و فضیلت استانبولده ظهور و آندن آنکا قرب ممالک
 اولان قریم دیارینه منعکس اولدی یقنده بزم بودیار مزشک هم بر قیج فضلالی نور سیده لری
 بو نکا متنه اولوب و آنی اطرافلیچه ملاحظه و تجربه صحیحه دن صکره عموم ملته
 خصوصاً صبیانلره سیما صیان فقر ایه غایت نافع و مفید و طریق عتیقشک
 بر قیج جهتلردن مانع ترقی و سبب انحطاط و تنزل اولدیغن یقینا کشف
 و ادراک ایدره ک منافع عمومیه ملیه ایچون طریق جدید مذکوری قبول
 و اختیار و نشر و تعمیمینه دائر تشمیر ساق جد و اجتهاده ابتدار ایدوب
 آزمدته فوائد جزیله و منافع جلیله سی مشهور خاص و عام اولوب هر ناحیه ده
 اشتهار و السنه ناسده مدح و ثنا ایله یاد و تذکار اولنمیشدر کرک سابقا

ذکر ایتدکمز علیه بناء اولسون و کرک هر برنوظهورشی بدایة ظهورنده مدح و ذم
 رد و قبول و اعتراض و استصواب ایله اولان اختلاف ناسدن سالم اولمدینی جهتدن
 اولسون هر نصله بو اصول جدیده و ترتیب اینیق هم طریق افراطه سالک اولوب
 معلم لرشک کیم و نه صفتده اولدیقلرینی و تحصیل ایتدکمری شیرشک نه اولدیغنی
 و طریق تحصیلری نه کیفیتده اولدیغنی و معلملرشک نه طورده اولدیقلرینی
 ملاحظه ایتمیوب مطلق علی العمی بو طریق جدیدی مدح و خلقی کلا آثکا
 سوق و طریق عتیقی قدح و خلقی آندن بالکلیه منع ایدنلر ایله بالعکس طریق
 تفریطه سلوک ایدوب اصول جدیده شک کون کبی ظاهر اولان منافعدن
 و طریق عتیقده اولان مضرت و عوائق و موانع ترکیدن بالکلیه غافل و یا حسد
 و عناد و تعصب مذمومه سائقه سیله تغافل و تعامی و اغماض و اعراض ایدهرک
 عامینی اصول جدیده دن تنفیر و مطلقا اصول عتیقه به تشویق و ترغیب ایدنلرشک
 اختلافلرندن سالم قالمامیشدر . و قناکه حقیر راقم الحروف بوسال میمنت
 مآل سوق قدر و قیاده رزق مقسوم حسبیله بودیاره کدم سوء حظمدن شو
 نزاع وجدلشک قزاندہ تمام قاینادینی و قته تصادف ایدوب مملکتشک حدودینه
 وضع قدم ایتدکم کوندن اعتباراً هر ایکی فرقه دن بوفقیره حسن ظنی
 اولان ذوات کرام خصوص مذکورده مراجعتله کندوشک طوتدینی مسلکی
 مدح و ثنا و مسلتک آخری قدح و ذم و اربابندن اشتکا و بعض دیگریده
 ایکی طرفدن برینه علی سبیل الجزم میل و دیگرندن عدول ایتمیوب مقام
 تر دده اوله رق خطا و صوابشک قنقی طرفده اولدیقتن منصفانه استفسار
 و بوبابده مذکور ایکی طائفه بیننده مطابق نفس الامر و موافق واقع
 برحاکمه ایتکم خصوصنده الحاح و ابرامه ایتداردن کیرو طورمدیلر هر نه
 قدر بو حقیر کرک قلیل البضاعه و عديم الاستطاعة اولدیغم ملاحظه سیله
 و کرک هدف ملام ناس اولمقلغم خوفیله برمدہ محاکمه مذکوریه اقدامدن

ابا ایتدیسمده فقطحق ظاهر و روشن دور رکون کلام ناسدن قور قوب حق
 کتم ایتماکی وجدانم قبول ایتمیوب بعد التامل الصادق والتفکر العمیق
 و تقدیم الاستخاره والاستشارة و رفع النزاع من بین الفئتين و اصلاح مابین
 الفرقین ایتک املیه اعتماداً علی توفیق الله و استناداً الی فضله و کرمه
 سبحانه و تعالی خصوص مذکورده سائقه وجدانم حسب آنچه ار نکاب اغراض نفسانیه
 و هتک اغراض انسانیه دن سالم و عاری اولمق شرطیله برقیچ فقرات جمع
 و تحریرینه ابتدار اولندی اوله که بر طالب حقیقت و صاحب بصیره اولان
 اهل انصاف طریق اعوجاجدن اغراض و راه رشد و استقامته سالت اولوب
 یسه تمحیر و تردده اولاندرده ظلمات تشککدن قور تیلوب سرمایه یقینه
 مالک اوله و من الله التوفیق و الهدایة و نسأله العنایة فی البدایة و النهایة

(فقره اولی) اصول جدیده ننگ معناسی و ماهیتی بیاتنده در ارباب
 عقل سلیم و طبع مستقیم اولان ذوات کرامه خفی و ستیر دگلدر که بر نسنه
 ذم ورد و مدح و قبول ایتک اول نسنه ننگ ماهیت و حقیقته کمالیله واقف
 و مطلع اولمایه موقوفدر اگر ذم ورد و مدح و قبول بویله اولمازسه قول
 جزاف و فعل ناصواب اولوب اعتباردن ساقط و آنک صاحبی راست کلدکی
 بلا تخری لاقطدر اوله اولدقجه متنازع فیه اولان اصول جدیده ننگ معناسی
 و ماهیتی درک و کشف ایتعلیده صگره مدح و ذم ورد و قبولدن ایکی یواننگ
 برینه کروپ کتمه لی یا خود ایکی سیننگ بیننده محاکمه ایتلی معلوم اولاکه
 اصول اصلننگ جمعیدر اصلننگ برقیچ معناسی وار ایسه ده لکن بوراده قانون
 قاعده ضابطه ننگ مردانی اولوب امر کلی منطبق علی جمع جزئیاته لیتعرف به
 احکامها معناسیده در ماییتی علیه غیره معناسین اراده قیلمقده بعید دگلدر
 علی کل حال معناسی دنیا و اخراده نافع اولان علوم و فنونی اسهل وجه ایله
 تحصیل ایتمه ننگ قانون و قاعده و ضابطه جدیده سسی یا خود علوم و فنون

مذکورہ بی اسهل وجہ ایله تحصیل ایتمک آٹکا بنا قیلنمیش شی دیمکسدر
 یوقسه بعض اذکیاننگ توهم ایتمکی کبی اصول جدیدہ اصول دینیه معناسندن
 اخذ قیلنوب عیادا بالله تعالی اعتقادات جدیدہ دیمک دگلکسدر وبو اصول
 جدیدہ ننگ حقیقت وماہیتی ہر برعصرده اولہ کلکدی کبی بزم بو عصر مزده ده
 من القدیم تحصیل ایده کلکمز سلف صالحیندن مروی اعتقادات و مجتہدیندن
 منقول احکام فقہیہ و عملیات و تفسیر و حدیث و سائر علوم دینیه و بونلرہ
 آلات و وسائل اولان نہ قدر علوم و فنون و ارایسہ شونلرک ما آل و معنی
 و مدلول و مفادینی ذرہ قدر تغییر ایتمیوب آنحقوق مقتضای وقت و اوان و مراعاة
 حال طلبہ بناء لاجل التسهیل طریق تحصیل لرینی اسکی حالتدن فی الجملہ تعدیل
 و طرز آخرہ تبدیل و طریق تحصیلده اولان مسافہ طویلہ ئی طلبہ یه هیچ
 لزومی اولیان یا خود قلیل الجدوی اولان شیرلی حذف و اسقاطلہ قصر و تحصیل
 ایلمکی شیرلی حین ایجابندہ استحضار و استعمال و وقت سوال و استفسارده
 بلا توقف جواب و یرمیہ مقتدر اولور حیثیتجه تحقیق و اہم اولانی مهم
 اولانہ و مهم اولانی غیر مهم اولانہ تقدیم یا خود غیر مهم اولانی بالکلیہ
 ترک و اسقاط و سائر مللندن ما بہ الامتیاز مز و سرمایہ سعادتہ دنیویہ
 و اخرویہ مز اولان قرآن عظیم الشانی جناب حقتک ذمہ مزہ واجب ایتمکی
 قواعد تجویدیہ ایله او قومغه تمرن و کسب ملکہ ایدوب مهما ممکن معناسنی
 فہم ایدوب حق تلاوت ایله او قومایہ بذل ہمت ایلمک و بو تجوید قرآنی
 ضروریات دینیه دن ماعد اسائر علوم و فنونہ تقدیم ایلمک و سرمایہ انسانیه
 اولان عمرشک انما ییشک بردقیقہ سنی یسالہ تضييع ایتمیوب ہمیشہ تحصیل
 فضائل و اکنتساب کمالاندہ بقدر الطاقۃ البشریۃ انکیاب و دوام ایلمک و بطالت
 و کسالت و انواع رذالت و فنا قلردن کمال اجتنابا اجتناب ایدوب حسب
 المقدور آداب اسلامیه و تمدن انسانیه و جمیع اوصاف حسنہ و اخلاق حمیدہ

ایله متصف اولمق و معلم اولان ذواتلرک ذمه لرینه التزام ایتدکلری وظیفه
مقدسه تعلیمیه نی کماحقها اجرا ایدوب عهده سندن چیقمق مثلا طلبه لر ننگ
هر برفردینک قایلیت واستعداد لرینه وقوف تام ایله واقف اولوب هر برفردینک
قایلیت واستعداد لرینه مناسب و آننگ صنعت و کسب و کارینه مطابق
اولان فنی وقت و زمان ننگ اقتضاسنی ده ملاحظه ایله برابر تعلیم ایتمک
و طالبنگ قایلیننگ فوقنده یاخود دوتنده و یاخود بر زمانده تعلیم ایده چک
فنی دیگر بر زمانده تعلیم ایتمکله وقتن ضایع ایتدیرمک و طالبنگ هر فردینک
استعدادینه کوره هر کون بر ایکی درسدن قالدیرمق و بلاعذر محقق درسدن
تخلفه مساعده ایتمک و ویردیکي درسی کما یبغی فهم ایتدیرمه اعتنا ایدوب
کیف ما اتفق او قوماق ایله اکتفا ایتمک واحد اللسانین اولان علم خطی
املا و انشأ مطابق قواعد تعلیم ایتمک و تحصیل علمدن اصل مقصد آداب
شرعیه و تمدن اسلامیه ایله متادب و متمدن و دین اسلام ایله متدین و اخلاق
حمیده ایله متصف اولمق و بونلرک اضدادندن اجتناب ایتمک اولوب
و بونلرده فقه حدیث تفسیر اخلاق سیر شمائل کبی علوم دینیله کمال
اطلاع ایله مطلع و آنلردن تمام تضلع ایله متضلع اولمادچه میسر
اولمایه چقلری جهندن بونلره آلت و وسیله اولان علوم عربیه و قواعد
منطقیه صرفه نی اله آلدقن سکره بلا تأخیر طلبه لری بو علوم لر ایله اشغال
ایدوب باطنلرین منور و ظاهر لرین موعذب ایتمه یه صرف مقدرت ایلیمک و (کلکم
راع و کل راع مسئول عن رعیته) حدیث شریفنی بو مقامده دائما نصب العین
ایدوب بونلری تعلیمده اهل و مساهله و طلبه لر ننگ کند لرینه حواله
ایتمدن یوم القیامة حاکم عدل عالم السر و الخفیات جناب حقننگ
حضورنده مسوولیتدن قورقق دنیاده وقتنده نه تعلیم ایتدنگ دینه
سوءال ایتدکی وقتنده شمیدین جواب ویرمکی دوشنمک

وعین شو حدیثک و فقیه حضور لر زنده اولان طلبه لر آشک حرکات و سکنات
 و روش و رفتار لرینه دائما متنبه اولوب بطالت و کسالت و سائر یمانقلره
 ارتکاب ایتیه میدان ورمیوب بر دقیقه و قتلرینی بلا استفاده کیدچورتوب
 ترضیع ایتدرمک و (قل هل یتوی الذین یعلمون و الذین لایعلمون) آیه کریمه سی
 منظوق جلیله سنجه بیئلر ییلمینلردن ممتاز و ییلمینلر ییلمدکلرینه متنبه
 اولوب تیز وقتدن فرصت فوت اولمادن تلاقی مافات ایتیه سعی و غیرت ایتسونلر
 ایچون امتحانلر ایجاد ایدوب امتحانلر آشک ابراز وارائه ایتدکی اوزره کیمسه آشک
 خاطرینه باقه دن صنوف و شعوبلر ایجاد و ییئلری لساناً و شهادتنامه لر
 واسطه سیله ثنا و ستایش ایتک شوقی و رغبتی زیاده اولوب دیگرلر آشک
 اجتهاد و غبطه و تافس ایدوب اجتهادلری زیاده اولسون ایچون و اولرده
 لعله بر قن تحصیل ایدوله کلوب حالازمان حاضرده اول علیه آشک انتقاسی
 سبیدن اول فندن بالکلیه استغنا یاخود مرورازمنه و تراحم اوهام سبیدن
 اول فنشک قواعدندن اولیان شیرمزج و اختلاط ایدولدکندن اول فنیسی
 فی الجمله تعدیل ایتک لازم اولدیغندن اولسکی قسمنی ترک ایدوب آشک
 برینه باشقه بر قن و ایکنچی قسمنی تعدیلله طلبه لری آنکله اشغال ایتک
 خلاصه طالبلرک حین طلبنده مهم و لازم اولان فنون و علومی تحصیلده
 نه قدر وسائل نافع و وسائط مفیده و ارایسه معدات و عدم مانع و شروط
 و مواد و غیرها مهما امکن شو وسائلره تشبث ایدوب بقدر الطاقه البشریه
 طالبک بر دقیقه و قتن بلا فائده ترضیع ایتدرمیوب آز وقتده هر طالی استعداد
 و قایلیتی مقدار نیجه انسان کامل ایتیه بذل همت ایتکدن عبارته درایشته بزم بلد کمز
 و مدح ایندو کمز و چوقدن مملکت مزده انتشار و تعمینی آرزو ایتد کمز اصول
 جدیده دیدکلری شی بلسکیده خیل عصردن بویان مندرس اولان اصول
 متجدده بوندن عبارتدر یوقسه بعضلرک بلمم قتی برسبیه مبسنی اوله رق

توهم ایتدکری کبی اصول جدیده سلف صالحیندن بلکه رسول الثقلین دن ثابت و مروی اولان اعتقادات و احکام شرعیهئی تغییر و تبدیل و آنشک یرینه دیگر بر اعتقاد و احکام ایجاد و اثبات ایتمکدن عبارة دگلدن اگر اصول جدیده بوندن عبارت ایسه بلکه اصول جدیده بی اجرا ایچون شارعدن شبهه سز ثابت اولان برگنه حکم شرعی ابطال و اهمال بلیکیده رسول الله دن بلا شبهه صادر اولان برگنه آداب شرعیه بی اخلاص لازم کلورسه و بواسول جدیده ننگ صاحبی بونی یلوبده قصداً التزام ایدرسه اصول جدیده بی هر کسندن اول بلا توقف و لاتردد ذم و تشنیع و تقبیح و آشک طعن و هر کسی آندن تنفیرو آتی ایجاد و اختراع ایدوب نشرینه سعی و مباشرت ایدنه نفرین و لعنت ایدن بنم الله سبحانه و تعالی آنلرک وجودنی عالمدن قالدیروب عالمی آنلرک تلویثات و تلیساتندن تطهیر و بی آدمی آنلرک شردن محفوظ ایلسون . واقعاً بعض مکاتب ریاسه لرده فنون ریاسیه و معارف آوروپاویه تحصیل ایدوب علوم دینیه دن بی بهره قالب حتی اعتقاد لرینه یبله خلل کلوب هیچ بر ایمان و اعتقاد ایله مقید اولمایوب آداب شرعیه دن عاری اوله رق حتی عیاذا بالله بعض امور دینیه دن تمسخر و استهزا حدینه بیله واروب آچق علوم و معارف شو بر آوچ یا گلش یو گلش تحصیل ایتدکری معارف آوروپاویه دن عبارت آندن ماعداسی بلا استثنا جهالت و آتی تحصیل ایتمک حماقت اعتقاد فاسدنده بولوب ملتزمی شوکندو مسلک لرینه دعوت ایدنده بر قاچ ذوات مملکت مزک بر قچ ناحیه لرنده واردر حتی شوایکی مسلک شک فرقینه وار میان و آنلرک سوزگا اوستا القری سبیلی آنلرک ظاهر پارلاق لرینه آلدانوب شوایکی مسلک نی بر اعتقاد ایدوب مطلق اصول جدیدهئی مدح و مدحنده مبالغه و افراط و اصول قدیمی مطلقاً قدح و قدحنده حددن زیاده تقریط ایدن بعض ساده لوح آدم لرده واردر اگر ده شواعتقاد معاذ

الله منتشر اولوب تعمم تابارسه آز مدتده دین الدن کیتدی دیه اعتقاد ایتلیوز
 لکن بو آنفاً بیان ایتدکز مسلك اصول جدیده دگلدنر بلکه اولدن شویله
 گلشدر اومسلکه اصول جدیده دیمکن کوره اصول یزیدیمک اولی در چونکه
 اول فنونر بیان ایتدکز کوره علوم دینیه دن اولمایوب بلکه علوم دنیویه دن اولوب
 اوروپا لسانلرندن ترکیه یه نقل اولنمشدر. و اشقولا و غمنازیه ده او قولان فنونلر
 ایله آنلریننده فرق یوقدر مگر بحسب التعمیر و العباره ومع ذلك آنلریده
 اعتقاده خلل کلمک و دیانتده ثابت قدم و متصلب اولتی شرطیله دنیا
 ایچون تحصیل ایتده بر بئاس یوقدر ضرر و بئاس واریسه بزه شو
 کافی باشقه علوم دینیه کرگز دیمکده در بو ایسه یک بیوک خطادر اصول
 قدیمه دن ضرری اضعاف مضاعف جو قدر چونکه اصول قدیمه اربابی هر فصلسه ده
 متدین و متمسک بالشریعه و صحیح الاعتقاددر لر شینک کنه و حقیقتینه
 ایشمین چوق کیمسه لرک مذکور اعتقاد فاسده اولمالرندن قور قلمور
 هر مرتبه از وجود حکمی دارد؟ کر حفظ مراتب نکتی زندیقی: بویه برده
 دینلمشدر حفظنا الله من هذا الاعتقاد السوء اشته بوندن برقی سنه مقدم
 مملکتتمزک حکومت طرفندن وضع ایدلش قوانین و تکالیف شدیدله ایله
 مبتلا اولوب غایانه کلدکلی ائتاده بر ذات آستانه ده زمان سیاسیوندن
 بریله خصوص مذکورده مذاکره یه شروع ایتدکلی زمان سیاسی مذکور
 وهله اولی ده تکالیف مذکوریه قبول ایتمکده بر بئاس کوره میورم اشته بزم
 فلان و فلان مکاتبلر مزدن هر لسان و هر فنی تحصیل ایدوب کامل اولوب
 چیقارلر اعتقاد لرینه هیچ خلل گلز اشته سزک ملتده شویله بر مکاتبلر
 کشادیله ارباب معارف یتوشدرسه لر ضرر دگل فائده جمه بیله مأمولدر دیدکنده
 شخص مذکور جو ایتده اقدم سزک شو فلان و فلان مکاتبلر گزده تحصیل
 ایدوله چک فنون کافه سفی بکمالها اکتساب ایدوب چیقارسه شیخ الاسلام

ومفتی وقاضی ومدرس ولا اقل برخطیب ویامام اولوب چیقہ بیلورمی
 دیدکنده سیاسی مذکور بلا توقف استبعاد ایدوب خیر چیقہ آنز چونکه بونلر
 وظائف دینیہ مقدسه دن اولدقلر نندن باشقه برمدارس اسلامیه ده تحصیل وترتبه
 کور میان کیمسه مجرد مکاتب مذکور لرده تحصیل فنون ایتمکله اجراده مقتدر
 دگلدر دیمشدر آنکا قارشو شخص مذکور افندم کرم ایدوشک بو مملکتلرده
 کندولرینک اختیار نجه تحصیل فنون ایدنلر اجرای وظائف مذکوره یه
 مقتدر اولمز لسه سائر ممالک ده اجنبی نظارتی التنده تحصیل فنون ریاسیه
 ایدنلر نصل مقتدر اولور دیدکنده افندی مومی الیه بعد التأمیل قول
 مذکوری تصدیق تام ایله تصدیق واستحسان ایدوب اشینک نره یه منجر
 اولاچاغینه قناعت تامه حاصل ایتمشدر اشته بوسییدن اوله بیلورکه هرا یکی
 مسلکی بر برینه خلط ایتدکلر نندن اعتقاد مذکور مقابلنده بعض بر کیمسه لر
 اصول جدیده یی بلا فرق ذم و تقبیح ایتمشدر بو جهندن ذم و تقبیح
 ایدنک فی الجمله وجهیده واردر خطاسی آنچق ایکی مسلکی بر برندن فرق
 ایتمیوب احدهایه ثابت اولان قبجی آخره اثبات ایتمه سیدر اما باشقه جهندن
 ذم ایدنلر شک هیچ بر حجت ودلیللری یوقدر چونکه ممدوح ومفسید اولان
 اصول جدیده شک نه ایدیکی ایله مذموم ومردود اولان اصول یزیدشک
 نه ایدیکنی بالاده بیان اولنمش وجهلرله فرق ومهر برینک ماهیت وحقیقتلرین
 کشف و ادراک ایدن عاقل منصف بزم مدح ایتدکمز و ملتزم ایچون اهم
 والزم کوردکمز اصول جدیده ئی ذم و تقبیح و آنک فوائدینه انکار و آنک
 ارباینه تشبیح ایدردیه قلبمزه خطور ایتسون بیله قبیح کور یورز اولسه
 اولسون بیله غشاوۃ بشریت وطمس بصیرت ویاخود حقد و حسد و عنباد
 وفرط تعصبندن اوله بیلور جناب مولی جمله مزه توفیق وهدایت وانصاف
 ودرایت بخش ایلسون اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل

باطلا و ارزقنا اجتنابه اسألك بجرمة الحبيب يا الهى ان ترينا حقايق الاشياء كماهى
 (فقرة ثانیه) اصول قدیمك بعض تعدیلاته سبب و مانع ترقى اولان
 جهتاریله اصول جدیده نك فوائدى و اصول قدیمه به جهة رجحانی بیاننده در
 (اكر دینلورسه كه مسلم سنك دیدك كنگچه سنك بیان ایتدكك اصول
 جدیده نك دینچه بر مضرتی یوق ایش فقط انتفاً مضرت اصول قدیم اوزره
 آنی اختیار ایتیمه سبب اولماز بلکه اصول قدیمده اولان موانع ترقى ايله
 اصول جدیده ده اولان اسباب و وجوه ترقى بی بیلمگه موقوفدر ، جوابنده
 دیرزه كه گوزل سولادك نه منصف آدم ایشك یهوده یره باغرنجه چوقدن
 شوبله لازم ایدی اظهارحق و اثبات صواب ایچون طریق مناظره و انسانم
 دین کیمسه به لازم اولان طریق تبصرده بودر مرحبا هر ایكى اصولنك
 مالها و ما علیها لیرین سنكا بیان ایدیم دكلسن و قبول ایدرسن ديه مأمول
 ایدیورم چونكه سنك بوسوزگدن راثعة انسانیت و درایت استشمام ایدیورم
 ای برادر دین و یا طاب راه یقین معلوم سنیه كدر كه بلمم قتی بر زماندن اعتباراً
 آنان مملكتمزده مستعمل اولان اصول قدیم شولدر كه بر بالا ابتداء مكته
 یدی سكر یاشنده كلور بو بالا به حروف طانتمق ایچون لا اقل برسنه کیچر
 آدن صگره حرفلر ك حركاتن طانتمق ایچون ایچك او قوتتمغه برسنه ایستر
 ایچك طانقدن صگره هفتیک قرآن و بعض کیسك باش و یوسف کتابی سیف الملك
 کتابی و دقائق الاخبار كبی ترکی كتابلرینی طانیمق ایچون كه لا اقل ایكى
 سنه ایستر آدن صگره شروط الصلوة قرق حدیث و تعلیم الصلوة او قوتماغه
 لا اقل برسنه کیچر بولدی بیش سنه صگره صرف طانتمق نیسیله بالانك
 هیچ قولاغینه كرمدكى فارسى لغتیهل بدن و شرح عبدالله نك برویا ایكى مرتبه لیرینی
 یعنی يك چوق ایسه ثلاثی مزیدی او قوتتمغه لا اقل برسنه ایستر صگره قواعد
 عوامل انموزج ایچون لا اقل برسنه ایستر صگره محصیلك سكرنجی سنه سنده

ملاحی نی باشلار مذکور بالا اول وقت اون بیش یاش یا اون
 اتیه کلور اکراول بالانجار ویاعوام الناس بالاسی اولوب پدری اول
 بلائی اوقتوب ملا قیلمق نیتی یوق ایسه چنانجه اکثر اغلب بویه در
 اول بلائی شوچینده شو حالتده مکتبیدن آور هر عاقل منصفه معلومدرکه
 شوبلا شو حالتده سکر سنه تحصیل ایتدکی شو شیلردن نه قدرگنه فائده لنه
 بلور ایسه اولسه نماز درست اوقی بلور اوده فرض ایتدک قرآنی درست
 ایسه قرأت درستلمک زرده اوقوتائنگ کندنده قرأت یوقکه شاگردش
 قرآن در ستلاسون زواللی بالا علوم وفنوندن قوری قالدینی کبسی علم
 خطدن هم بی بهره قالورنصل قالماسون شو مدتده تعلم ایتدکی املاسی
 کیف ما اتفق یا پلمیش قلم ایله بر مرکز قویاچق یره ایکی اوچ مرکز
 وایکی اوچ مرکز قویاچق یره بر مرکز قویهرق حروف وسطر لرون
 اکری بوکری یازمقدن وانشاسی ایسه مکاتبده ایستر کیمه اولسون عزتلو
 وحرمتلو اولوب تورغوجی فلان ابطلیغه کوبدن کوب سلام ودفاترده
 اول آلم بردیسته قویان تیرسی حق بولدی قرق تین ینه آلم ایکی دیسته
 تولکی تیرسی حق بولدی آلمش تین دیمکله ساچمالاب مجرد بیاض ورفنگ
 یوزنی سباهلمق دن عبارده در حساب و سائر معارفینده بوکا قیاس ایدرکز
 اگسر مذکور بالا ملا بالاسی یاخود تجار وعوام بالاسی اولوبده
 پدرینگ ملا اینتمک نیتی اولورسه اول بالا باشلادینی ملاحی اسم
 یابندن مرفوعات قسیمیه مجرورات قسیمینگ بر مقدارینی عصام عبدالغفور
 حاشیه لریله ایکی سنه مقداری اوقوب اسم یابنگ منصوبات قسمی بالکیه
 و بعض مجروراتی و فعل و حرف بابلرین بالکیه ترک ایدر صکره شو ائنده
 شرح ایساعوجی اوقور ملا صادق حاشیه سیله شرحک ایتداسنده برطاقم
 لزومسز مباحث خلط ایتمکله صکره ایکی سنه شرح شمسیه نگ بعض یرن

او قور صکره ایکی سنه شرح عقائدشک بهض برندن او قور لسزومسز حواشاری ایله
 صکره بر ایکی سنه سلم او قور قاضی مبارک حاشیه سیله صکره بر قیج مدت تهذیب و بر
 قیج وقت حکمة العین و بر قیج مدت توضیح و ملا جلال او قور کافه سی نیچه حاشیه لر ایله
 خلاصه شو کتابلری شو کیفیتله یکر می ، یکر می بش سنه مدتده او قوب
 رسماً ختم کتب ایتمش اولوب ختم کرده اسمنی آور انصاف ایدش
 شو قدر مدتده شو کیفیتله او قویان شو کتابلر ننگ ایچنده نه قدر کتب دینییه واردر
 شرح عقائد ایله توضیح دن ماعدانعم بعض مدار سارده اخلاق دن عین العلم
 ایله شرعة الاسلام و بعض سینده طریقه محمدیه ده او قولور لکن بو قدر
 مدتده بو قدر علوم دینییه دن بو قدر گنه کتابلر نه اولاجق صکره شو ختم کرده
 اقدی بر آوله ملا اولور اگر بر مدرسه لی آوله راست کلوبده شاگردلر طویارلاب
 تدریس ایدر سه نه ایسه تحصیل ایدکی بتون بتون بوش کتمز یعنی وقتی بتون بوش
 کچمزمده مذکور ده عمر و دن اخذ و تلقی ایدکن زیدبکر خالده حکایه و نقل ایدار
 اشته شویله مسلسل اوله رق قیامته قدر کیدر لکن بر مدرسه لی آوله تصادف
 ایتمز سه حیفکه هزار حیف شو قدر زحمتله جمع ایدکی قیل و قالی هب هباً
 منتورا اولور کیدر چونکه اول تحصیل ایدکی سلم و قاضی سی و حکمت و تهذیب
 و ملا جلال مباحثندن عوامدن بر شخص بر مبحث صورمز و آنلری جای
 نماز اوزرنده تکرار ایدوب جننه کیر مکده اولمز دائماً واقع اولاجق مسائل
 فقهیه دن سؤال ایدکلری وقت اول مسئله ئی بیلمز و کتابه مراجعت ایدر سه
 اولدن ممارسه سی اولدیغندن ائتک یرن بولمز بیلمیورم دیمه یه ده نفس اماره سی
 بر اناز جزا فایلا علم بر شی دیرده عامی مسکین قیج سنه لر خلاف صواب
 اوزره عمل ایدوب گیزر بر بیلان آدم آنکا مطلع اولوب خطا سینه تنییه
 ایدار سه ملاسنه حسن ظنی اولدیغندن منکا حضرت ایتدی موتی بزنگ
 حضرت سینگ کبک گنه ییله دبه رک آئیده قبول ایتمز اشته شو طریقه (ضلوا

فاضلوا) ننگ مصداقی و (ذهاب الاسلام فی اربعة معالمون ولا يعملون ، و يعملون بما لا يعلمون الخ) تنگ مصداقی اولوب گیزر لر اشته هر کسنگ کون کبی بیلدکی اصول قدیمه بودر اصول قدیمه بوا یسه بوننگ مانع ترقی اولان جهاتیده عاقل منصف اولان ذواته آشکار اولدیغیندن تکرار بیانه لزوم کور میورم چونکه کرک بیان سابقدن و کرک نفس الامرده هر بر اصول قدیمه اربابینگ کندولری متلبس اولدیقلری حالاتدن تأمل ایتدکلی صورتده مقصد اصلی اولان علوم دینیهدن پک آز برشینک حاصل اولوب پک چوغندن محروم قالمق ظاهر و مستباندر بعضرنگ ای شول تحصیل ایتدکمز علوملر بزه حاصل اولسه بزه تشخیز ذهن حاصل اولوب بشقه علوم دینیه حاصل اوله دیملری دسایس شیطانیهدن بیسوک بر یالاندر آنک اغرب اولانی شودرکه بعضلری اردل عمره واصل اولوب حین شبابتنده حاصل ایتدکلی قیل و قالنده زاهل اولیش ایسکان شو کندوسی کندوسن آلامق بیلیه سندن کنه و از کچمز سبحان الله بو قدر غافلک اولور می مسلمده اولالم مذکور فنونلر علوم دینییه سلم و مرقاتده اولسون لکن آنلرنگ تحصیلته ده تشبث اتملی آنلر شو وقتده سبب اولورلر یوقسه بلاتشبث نصل سبب اولورلر و تشبث یوقلغین کندولری بیله انکار ایتمز لر ایکان اصل مذکور دن کنه بر درلو قور تلامزلر بونلره بر ضرب مثل ایتمک ایسترم شوبله که نوغای ملالرندن بر ملا قز اقلردن بریله بریره کیدر کون یولدن بر آز مسافه یراقده رق بر قبر کورینور قزاق ملایه دیرکه تقصیر اوسی کورنکان مولا (قبر) مینگ بر یاقسی کوره تورغان مولدامنگ - (ملا منگ) مولاسی ایدی سوغان بر باتا - (شونکابر فاتحه) اوقوب کیلایمی دیه رخضت آوب آتی ایله چاپوب واروب قبرنک بر طسرفندن واروب بسلا توقف ایکنچی طرفندن دونوب کلور ملا آنکا نیچون فاتحه اوقومادنک دیدکده

او قدوم تقصیر آی قدامی آواوچ قله جودنگ ثوابی تیه ویرسون دیدم دیر
 یعنی اوچ قل هو الله احدنگ ثوابی اول اوچ قل هو الله فی او قدینی بوق آننگ
 ثوابی نه وقت تیه چک اشته طبق شوننگ کبی بونلرده عمر لری آخر اولانجه یه
 قدر علوم دینیه ننگ تحصیلنگ اسپاینه تشبث ایتمز لری ایکن حصولنی کنه
 مأمول ایدر لر بلممکه قبرده حاصل اولانچقمیدر اوت ایله کیدرسنگ منکر
 نکیر لر گوزل او قودر لر یوقسه علوم دینیه بونلرنگ عندنده پک قولای
 واهون شیمیدر هیهات علوم دینیه نه مشکل شیر قولایلق ایله اله کیرمز
 اگر قولایلقله اولایدی سلفلر آننگ تحصیلنه بتون عمر لری ن صرف ایتمز
 دیرلر بالفرض والتسلیم بعض اشخاصه یا مطالعه یا ادحق اوله رق حاصلده اولسون
 شو علوم دینیه بی مذاکره و تعلم و تعلیم فضیلتدن قوری قالیورد گلگی ومع
 ذلک هر شخصه حاصل اولمز وحاصل اولان کیمسه یه ده کافه سی حاصل اولمز
 دگلگی و ثانیاً علوم دینیه منقول اتدن اولدیغندن استاذدن اخذ و تلقنه موقوفدر
 آنسز آنده اعتماد یوقدر (الاسناد من الدین) بیور مشلدر قی بزم بود یارده
 اسناد بس بیان سابقدن کرک آزمدنده ضروریات دینیه و حوایج دنیویه لری نی
 او گرانوب چیقه چق صیبا نلر ایچون و کرک بر آوله تعلق دار اوله چق ملالر ایچون
 شمده قدر استعمال ایده کلدکمز اصول قدیمه مقصد اصلی وبالذاته وصولدن
 مانع و باعث حرمان اولدیغی هر عاقل منصف عندنده آشکار اولدیسسه
 آننگ مانع ترقی اولان مواد لری ن تعدیل ایتمکننگ اهم و الزم اولماسی
 هر پر ملت پرور اولان دور اندیش و عاقبت بین و احوال عالمدن خبردار
 اولان شهباز عندنده بدیهی و بدیداردر شویله که اطفالره یازو طاتمسق
 ایچون طریق قدیم ایله او قدوب دورت بش سنه عمر لری ن ضائع ایده چک
 یره طرز جدید ایله بر قچ آیلرده یازو یازدر مق و شو ائناده ضروریات
 دینیه سون بیلدر مک ایله و ملا اوله چق افیدیره ابتدا هون طریق ایله ترکیه

صرف وقواعد نحویه ضروریه او اگر تکدن صکره گوز لچه صربی نحو قواعدینش
 کافه سون بالتمام وقواعد منطقیه صرفه بالکمال ولغت عربیه ومعان
 و بیان و بدیع و عروض و خط و تواریخ انبیاء و تواریخ اسلامیه بیلدرب دنیاده
 و آخرتده کرک کندولرینه و کرک تعلقدار اولان ایلارینه ذره قدر فائده سی
 اولیان سلم و آنشک قاضی سی و تهذیب و آنشک میرزا و سائر حواشی
 و حکمة العین و آنشک حواشیرینی او قوب تقویت عمر عزیز ایتمیوب
 مقصد اصلی اولان علوم دینییه یعنی فقه ، حدیث ، تفسیر ، و اخلاق او قوت مق
 ایله و شویله اولدقده بو ملا افندیلرینشک صحیحاً علماً اسلام و فضلاء نوع
 انسان قلوبلری منور و ذاتلری انور و رتبه انبیاء کرام اولمایه مستحق و تعظیم
 و تکریمه لایق و مناسب اولان ذوات کرام اولمالرنده کیمسه نشک شبهه سی
 اولور و مملکت مزینشک علمالری شو طریقده فضلاء دوران اولوب بونلر نشک
 شو فضل و علملرینه وظیفه عمل و امر بالمعروف و نهی عن المنکر و دائماً
 مساجد و محافلدرده و عطا و نصیحت و طلبه لرده حسبیه لله تعلیم و وظیفه مقدسه سی
 هم مقرون بولورسه بزم ملتزم آرزمانده نیچون ترقی ایتمز و بونلر حرمتینه
 بزم مملکت مزه نیچون برکت اینمز و بوراده شونیده اخطار ایتمه لیزکه مسائل
 هیئتدن کرویة ارض و سبب خسوف و کسوف کبی نیچه مسئله لر یکه اربابلری
 نزدنده ثبوتلری دلائل قطعیة عقلیه ایله بداهت مراتبه سیئی حائر اولیشدر
 شریعته غرایه مخالفدر دیسه مخالفدر گسل شریعت ضراجه قدملری
 پک راسخ اولیان بعض موافقلری بیله شریعت غرادن تفسیر و شریعت غرائی آنلر
 عندنده تزییف و تحقیر ایتدر مکن صیانت ایچون هیئت قدیمه و هیئت جدیده دن ولو
 بر مقدار اولسون او قائی مهم بلکه اهم کور یورز چونکه حسب الوظیفه الاسلامیه
 (ویتفکرون فی خلق السموات و الارض) و امثالی کریمه لرینه مظهر (وقل انظر و اماذا
 فی السموات و الارض) و اشباهی کریمه لرینه کمالیله امتثال آتیق بوفن ایله اوله بیلور

ولهذا (من لم يعرف الهيئة فهو عین فی معرفة الله) بیور مشار در وکنه قصص الانبیا
 و تواریخ امم خصوصاً تواریخ اسلام او قومنی هم الزم کورد کمز و دیاتمزده
 بعض حاجت مس ایتدکی ونفس الامرده بر مهم و شریف فن اولدینی
 اجلدن فن هندسه او قاغی هم انسب کورپوروز . مشار الیهم بالبنان اولان
 افندی حضرتلر (لا تنظر الی من قال بل انظر الی المقال) و فتنچه علی سبیل
 التنزل شو فقره مزده مذکور اولان کلماده تفکر و تأمل ایدر لرسه محسین
 مرتبه سینه وار مرزه لرده تسلیم و اذعان ایتمدن باشقه جان بولمسزلر ظن
 ایدرم اگر آنلر ننگ متلبس اولدقلری جاه و رتبه ننگ بخاری دماغلرینه
 استیلا ایتدکی جهتدن بوققراته اجاله نظر اعتبار ایتمه به نزل ایتمز لرسه
 چنانچه عادات شریفه لرینه نظراً حاصل اولان ظن غالبمزددر کندولریشک
 اموردینیه واحکام شریعه غراده مرجع الیه وامور اخرویه لری اوچون
 مقتدابه اولمق اوچون ملالر و اماملر انتخاب و اتخاذ ایدیچی اعیان مملکت
 و سرآمدان ملندن انسانیت و اسلامیت نامینه شو سوزلر مزده بر آرزق
 تأمل صادق و تفکر عمیق ایتمزینی رجاً ایدرزائی اعیان ملت وای سرآمدان
 امت سزلره امام و مقتدابه وامور اخرویه نکرده مرجع الیه اولان ذوات علوم
 دینیه ده ماهر اولماسی درکارمی یاخود دنیا و اخراده ذره قدره افائده سی
 اولیان علوم فلاسفه یونانیه ده فاخر اولماسی درکارمی بوفلسفه ننگ سزه
 نه قدر فائده سی وار خصوصاً یکریمی یکریمی بش سینه عمرینی شو فلسفه یه
 صرف ایدوب مایجوز به الصلاة قدر قرآندن عاری اولسه بنا برین کندوسیشک
 نمازیده فاسد امامتک نمازی قومیشک نمازینی متضمن اولدینی جهتدن سزنشک
 نماز نکرده فاسد اولسه آنلر ننگ فلسفه سندن سز نه حاصل اولور یوقسه
 فلسفه بیلان متفلسفیشک نمازی کیف ما اتفق جائز دیگان آیت حدیث
 وار میکان جناب حق بزله (ورتل القرآن ترتیلا) بیوردی و حصل الفلسفه

تحصیلا دی مدی. والاخذ بالتجويد ختم لازم * من لم یجود القرآن فهو آثم؛ منطوق لازم الوثوق بچه و (رب نال للقرآن و القرآن یلعنه) و فتنچه بتون عمرینه آثم و لعنت قرآنه مظهر و بتون عمر و نده قیلمش نمازی فاسد اولان سلم خوان، تهذیب خوان، حکمت خوان فلان خوان و توگان خواندن سزه نه حاصل اولور جناب حق ننگ سزه احسان بیورمش عقل و ادراک و درایت کبری شو مسئله مهمه ده صرف ایدوب حقیقت حال و مالیه المالی کشف و درک اتمه به بذل مقدرت ایسان کرله طریقه علیه به انتسابله مشرف و بصیر بصیرت لری کحل جواهر حقیقتله مکمل بلکه احوال سلفه مطلع و حد ذاتنده منصف و متشرع اولان ذوات کرام شو بزم دیدکز اقوال ننگ صدقنده ارتیاب ایتمزلرطن ایدرم آگرده بر کیمسه طریقتنه منتسب اولوبده حقیقت ایمانی سفسطه فلاسفه یونانیه دن آراسه اول کیمسه ننگ احوالندن تعجب و آنکا تأسفدن بر درلو کندمزی آلاما یورز خصوصا مقتدا بهلری اولان امام ربانی حضرت تلیزنگ بر قیچ

مکاتیبنده * فلسفه چون اکثرش باشد سفسه بس کل آن * هم سفسه باشد که حکم کل حکم اکثرست * بیتینه و امام اهل فلسفه اولان فخر رازی حضرت تلیزنگ * نهیایه اقدام العقول عقال * و غایه سعی العالمین ضلال * ولم نستقدم بحسنا طول عمرنا * سوی ان جمعنا فیه قیل و قال * اشعارینه و محقق اهل معقول اولان سید شریف جرجانی حضرت تلیزنگ شیخ علا الدین عطار حضرت تلیزنگ صحبت شریف لریله مشرف اولماد قچه جناب الهی طامادم دیدکی قولینه مطلع و واقف اوله دوروب حقیقت ایمان نصل سفسطه فلسفه دن ایستلور فلسفه ظهورندن مقدم کچن سلف صالحینلر حقیقت ایمان دن عاری و بی خبر میدیلر عجبا استغفر الله استغفر الله آری بر کیمسه علوم شرعیه دن مضطلع اولوب ذکا و فطنت ایله اتصاف و فراغتیده و ارایسه عصر حاضر مزده ارباب معارف بیتنده متداول اولان فنون و معارفی تحصیل ایتملرنده

بر بآس کورمیورز بلکه بالعکس بویه شهبازی بو عسرده ملتمز و مملکتمز
 ایچون عین غنیمت بیلوروز (کثر الله امثالهم) لکن بوده بو فنو نلرده بالکلیه
 انکباب ایدوب وظیفه مقدسه لرینه خلل کلمک شرطیه جناب حق سبحانه
 و تعالی کافه عزه انصاف و حقه اتباعی میسرایلسون آمین !

(فقره ٓالثه) مارالذکر و بزم بیان و مدح ایتدکمز اصول جدیده ننگ

قرون سابقه ده امثالینگ سبقتی و مسلك سلف صالحینه مطابقتی و عدم
 مخالفتی بیاتنده دره . اگر دینلورسه که بیان ایتدکنشک اصول جدیده ملتمز
 ایچون ترقی بخش و مفید برشی ایکان لکن اسلامده بونشک امثالی سبقت
 ایتدیکی وار میدرو سلف صالحینه مخالفت دگلمیدر جواننده دیرزه بونشک
 مرور عصورله نیچه نیچه امثالی سبقت ایتمشدر اصغماً سمع اعتبار ایدر شک
 علی سبیل الاجمال بیان ایدیم اوله که حقه انکاردن و امر مهمی رد ایتمه یه
 ایتداردن قورتله سن فخر کائنات و باعث ایجاد موجودات اولان رسول
 افندمز ننگ عصر سعادت نرنده قرآن عظیم الشان جمع و ترتیب ایدلما میشده
 هر کس رسول افندمز دن بالمشافهه اخذ و تعلم ایدردی وقتا که رسول
 الثقلین افندمز دارالبقایه ارمحال و خلافت صدیق اکبرده ثابت اولوب
 اول ائتاده مسلمینه کذاب ظهور و نیچه قبائل عربده آنکا اتباعا ارتداد
 ایتدیلر صدیق اکبر آنرله جهاد و محاربه یه اصحاب کرامی سوق ایلدی
 قرأ اصحابدن چوق کیمسه لر اول محاربه ده شهید اولدیلر سیدنا عمر الفاروق
 حمله قرآن اولان قرالرنشک محو اولوب کیدوب آنلرنشک محویله قرآن
 عظیم الشان ننگ محو و زوالندن قورقوب سیدنا ابوبکر الصدیق غه قرآنی جمع
 ایتدرمک ایله اشاره ایلدی صدیق اکبر و هله اولی ده امر مذکوری غایت
 مستبعد کوروب (ای سما تظنئی و ای ارض تظنئی ان صنعت شیأ لم یصنعه
 رسول الله) دیه رک امر مذکور دن ابا ایتسه ده فقط سیدنا عمر تکرار بتکرار

مراجعتله رسول افندمننگ قرآنی جمع و ترتیب ایتمه سی آنکا حاجت
 اولمایوب و وقت مذکور ایسه آنی جمع و ترتیب ایتمکی مقتضی اولدیغی
 دلائل و براهینله صدیق اکبره معقول ایتمککنده بعدالتأمل و التفکر سیدنا
 عمرنگ قولینه رجوع و جمع و ترتیبینه عزم ایدوب کاتب الوحی زید ابن ثابتی
 احضار و آفکاجمع قرآن ایله امر و اخطار ایتمککنده اولهم صدیق اکبر
 کبی وهله اولیده ابا و احجام ایتمیسه ده فقط بعدالفهام برقیچ صحابهنگ
 مرافقت و موافقتلیله جمع قرآنه مباشرت و اقدام ایلدی قرآن مذکور
 صدیق اکبردن عمر الفساروقه و آندن ام المؤمنین حفصه یه قالدی اشته
 عصر سعادتیه نسبة حاصل اولان اصل جدید بودر صکره سیدنا عثمان رضی
 الله عنک عصر خلافتنده وقت مذکورنگ اقتضاسینه کوره مصحف مذکوردن
 برقیچ مصحفلی یازیلوب اطراف بلاد اسلامه طاغدیلوب کافه اهل اسلام
 اول مصحفلردن گنه او قمایه و بشقه مصحفلرنی یاندر میه امر اولندی سیدنا
 عثماننگ زمان ابتلاسنده خوارجلردن بری عثمان رضنی امر مذکور
 ایله سیدنا علیننگ حضورنده ذم ایتمککنده آنی منع و زجر ایدوب اولایش
 کافه صحابهنگ اتفاقلری ایله اولدی بن خلیفه اولورسم بنده شوایشی اجرا
 ایده چکم دیدی اشته ایکنچی اصول جدیده و کذلک حدیث شریف قرآن
 اولده راویلر بربریننگ آغزندن ایشدبکنه اخذوتلقی ایتمه ده ایکان هجرتدن
 تقریباً یوزسنه دن صکره فن حدیثی تدوین ایدوب کتب احادیث تدوینیه
 باشلاب آندن او قمایه باشلا دیلر فن حدیثیه بوبر اصول جدیده بولدی
 و بو کتب احادیثنگ بعضی سی مطول و بعضی سی مختصر و بعضی سی ساده
 احادیث صحیحه نی جامع و بعضی دیگر ی احادیث غیر صحیحه نی هم شامل
 اولوب و بوندن بشقه نیچه اقسامه منقسم اولوب بونلرنگ هر بری دیگرینه
 نسبتله اصول جدیده در و بوفن ده شو طریقّه تصانیف مختلفه بزم بو عصر مزده

یله وارد و كذلك مسائل فقهیه عصر اولده مدون اولمایوب هر کس کندو-
 سینک فهمی مقدارچه ادله شرعیه دن استنباط ایدوب استنباطه مقتدر اولمایانی
 مقتدر اولانلردن استقتا ایدهرک عمل ایدر ایدیلر که تقریباً هجرتدن یوزسنه
 صونکره ظهور ایتش مجتهدلر اقتضاً وقته کوره ادله شرعیه دن احکام
 فقهیه استنباط ایدوب استنباط ایدیلین مسائل لری استنباط ایچون برطاقم
 اصول وقواعدلر وضع ایتدیلر آنلر ننگ تلامیدلری بونلر ننگ استنباط
 ایتدکلری مسائل لری و آنلر ننگ وضع ایتدیگی اصول وقواعد دن کته نه قدر
 مسائل استنباط ایدوب کافه سینی جمع وتدوین ایدوب علم فقه میدانه قویلوب
 کافه اهل اسلام مسائل فقهیه پی بو کتابلردن اخذ ایتمه یه باشلادیلر
 و آنلر ننگ تلامیدلری استاذلر ننگ قوللری ادله لریله تخریج و یکدیگر ندن
 تمیز ایدوب نیچه و نیچه کتابلر تصنیف ایدوب خلق علم فقهنی آنلر ننگ
 کتابدن اخذ ایتمه یه باشلادیلر آنلر ننگ صونکنده کلان فقهار مزاقوال
 مجتهدیننگ ادله لرینه باقوب بعضیسون بعضیسینه ترجیح ایدوب کتابلر تصنیف
 قیلدیلر و آنلردن صونکره کلانلر آنچق ظاهر مذهبه اولان مسائل لری کته
 جمع ایدوب کتابلر تصنیف قیلدیلر حتی بزم بو عصر مزه قدر شو یله مطول
 مختصر طرق مختلفه و لغات شتی ایله نیچه نیچه کتابلر تألیف اولنوب
 اطراف عالمه اولان اهل اسلام بلا انکار بونلردن استفاده ایتمه ده درلر
 و كذلك عقاید و اعتقادات عصر سعادتده هر کسنک قلبی صاف و شارع
 و صحابه دن اخذ و تلقی ایتدکلری اعتقاد لری صحیح و مبتدعین و مخالفین معدوم
 اولدیغنی جهتدن علم کلامی تدوینه حاجت اولمایوب آنچق عصر سعادتدن
 ایکویوزسنه صکره مبتدعین چوغالدقده اسلاف کرام حفظ اعتقاد ناس ایچون
 علم کلام تدوین و بوفنده کتابلر تألیف ایدوب آنچق ادله سمعیه ایله
 آنلری رد ایتمه یه مجبور اولدیلر بوندن بر آزوقت صونکره کتب فلاسفه

لغت یونانیه دن لغت عربیه به نقل و ترجمه ایدیلوب اسلامده بلکه بتون
 عالمده فلاسفه چوغالوب اعتقادناسه فسادطاری اولدیغنده اول عصرنگ
 علمالری حفظ اعتقادناس ایچون آنلرنگ علومون اوگرانوب آنلرنگ
 کندیلرینگ طریقله آنلری ردایتیمک ایچون علم کلامده طرزجدیده دن
 کتابلر تألیف ایتدیله که اگر اول کتابلرده جزئی برشی
 ذکرایدگان ادله سمعیه بولمایدی کتب فلاسفه دن هیچ فرقی اولمازدی
 چنانچه هر کسک معلومی اولدقینه بناء شرح عقایدنگ دیباچه سنده مذکوردر
 بوفنده همالی عصرنا هذا طرق شتی ده ولغات مختلفه ده کتب عدیده
 تألیف اولنوب اطراف ارضه اولان اهل اسلام بولردن استفاده ایده
 کلمه در و کذلک علم صرف علم نحو و بقیه علوم عربیه وسائرلر نیچه نیچه
 علوملر شمس اسلام اطراف عالمی ضیاسیله منور ایتدکن صونکره
 بر مقتضای وقت و حال اختراع ایدیلوب مرور ازمانله بزم بو عصر مزه
 قدرکنه اقتضای وقت و حاله کوره نیچه تبدلات و تغیرات و تنقیحاته
 اوغرایوب والسنه مختلفه به ترجمه اولنوب کتاف عالمده بین اهل الاسلام
 بلا انکار کافه سیله استفاده اولنمه ده در حتی خلاصه شریعت اولان طریقت
 بیله بر مقتضای وقت و حال نیچه تنقیحاته اوغرامشدر چنانچه خواجه بهاءالدین
 النقشبندی حضرتلری جناب حقدن البته موصل اوله جق طریقت ایستاب
 آلم دیمشدر . و بو طریقت خواجه علاءالدین عطار عصرنده که بر طرز
 جدید اخذ ایتدیکی کبی ناصر الشریعه خواجه عبیدالله احرار . زماننده
 کنه بر رونق آخر حاصل ایدوب امام ربانی مجدد الف ثانی عصرنده
 بالکلیه رننگ آخر اخذ ایتدی معاصرلری شیخمرنگ طریقتینی تغیر
 و تبدیل ایتدی دیه اعتراض ایتدکننده جوابنده تغیردیمه لرینه تسلیم ایتایوب
 طریق همان شول طریقدر فقط تکمیل صناعت تلاحق اذکار ایله حاصل

اولور اصر سیویونک اختراع ایتدیکی علم نحو متأخرینک افکارلرینک
 تلاحقی اولمایدی بودرجه تمام اولمازدی ومع ذلك نحو همان سیویوه اختراع
 ایتدیکی نحودر بشقه بر نحو دگلدردییه جواب ویردکنده معاصرلری عاقل
 ومتدبر اولدقلرندن بوکلامده اونی بر ملاحظه ایله حق ظهور ایتدکنده
 انکارلرندن رجوع ایدوب حقه اذعان ایتشلردر مکتوباتی و تراجم مشایخی
 مطالعه ایدنه خفی دگلدر وعلی هذا القیاس کافه امورلر مرز مرور زمان
 ایله بر مقتضای وقت حال نیچه تبدلاته اوغرامشدرار باینه خفی وستیر دگلدر
 ییلماینلره ییلدرمک ایچون آنلرینک کافه سون بورایه درج غیر قابل و ناصوابدر
 و سلف مسلکینه طبان طبانه مغایر بوندن نهایت بر یوزسنه قدر مقدم بخارا
 و آنلره تبعیه بزم بو مملکت مزده اکثر بیوک مسدرسه لر مزده بوندن بر
 ایکیوزسنه مقدم تألیف اولنمش کتب عقلیات بلکه و همیاتی تحصیل
 ایتیمیه حصاراوقات و کمالات آچق بسونلری اوقمق عند ایدوب علوم دینییه
 تحصیلندن بالکلیه اعراض بلکه آنلری تحصیل ایدنلره بی حاصل ولاطائل
 نظریله باقوب آنلری استهزاء و تمسخر ایتمه لریدر ایشته سلف مذهبینه
 مغایر دردییه هر کسک باغراچق ماده سده بو ماده در ، خلاصه کلام و حاصل
 مرام ممنوع و مردود اولان اعتقادات و سائر امور شرعییه شارعدن
 ثابت و اسلافدن منقول اولان شیخ مخالفت و آتی تغییردر هر بر امرورده
 دگلدر بلکه بیان سابقدن ظاهر و مستبان اولان هر رفته و آنلرینک تحصیلنده
 مقتضای وقت و حاله کوره طاور اتمق و هم قوم کندوسینک بولندیغی
 زمان و محله کوره حرکات و سکنا تدر بولنمق عین اسلافمز مذهبدر تواریح
 اممه اجاله نظر اعتبار ایدن ذوات کرام بونکا انکار ایتمز لرطن ایدرم
 چونکه اسلافدن هیچ قایوسی ایشته بونی اوقیونک بونی هیچ وجهله طرز
 آخره تبدیل ایتمیونک دیمدیله بلکه بالعکس هر عصرده نیچه به تبدیل واقع اولدی

چنانچه بیان ابتدک خصوصاً علامه تفتازانی نکت شرح عقاید یتک دیباچه سنده مصرح اولدیغنه بناء کر کسه نفس علامه تفتازانی و کر کسه سائر اسلافه اتبع بزم عصر من علمالرتک حفظ اعتقاد ناس ایچون شرح عقاید ومقاصد و شرح موافق ونجرید وملا جلال اوقتماده اولمایوب بلکه عصر حاضر مزده قرآن ونبی وسائر امور دینییه وشریعت مزه تعرض ایدوب نیچه نیچه اعتراضلار ایدن فلاسفه عصر ودهر یون دهره جواب ویرمکله آنلری ردایتمکده در چونکه بو عصر من نکت عواملرتک اعتقادی بو عصرده اولان مخالفیتک افساد و اغوا سیله بوزله ییلور بوندن بر قاج یوز سنه مقدم منقرض اولوب کیکلری چیروب توفراق اولان فلاسفه متقدمینی ومعتزله و خوارج و کرامیه وسائر فرق ضاله سابقه که عالمده بر فردی قالمیشدر قبر لرندن چیقوب اغوا ایدوب بونلرتک اعتقادی افساد ایدمه مز اوله اولدقچه بوزمانتک علمالری بوزمانتک مخالفینلرتک اعتراضاتلرینی کما یذنبی ییلوب واحاطه ایدوب آنلرتک شو اعتراضاتلرینه جوابلریازوب کتابلر نشر ایتلمی وشونی طلبه لره اوقتمالی درلر بوزمانتک علم کلامی شو اولور (چنانچه طرابلس شامده شیخ حسین جسر مکهده شیخ رحمة الله واستانبولده کنه بر قاج فضلاننک عربی وترکی تالیف ایندکلری کبی یا خود عصر سعادت وعصر مجتهدینه یقین عصر لده تالیف اولنمش سلف صالحین کتابلرینی استعمال ایتلمیدر بیان السنة نام عقیده طحاوی آننک شرحی وفقه الاکبر و بدأ الامالی وبونلرتک شرحلری کبی شرح عقاید وملا جلال لازم دگل دین کسه نکده مراحمی بودر یوقسه یا بلادت یا عناددن ناشی فلان کسه عقایدی بیتورب دینی بیترمک ایستور دیه باغروب اغواء عوام الانعام ایدنلر نکت دید کچه دگلدر نفس عقاید ایله کتب عقایدی فرق ایتمیان ذواته نه دیمه لی جناب حق جمله مزه انصاف وحسن تدبیر احسان ایله سون یوقسه تفتازانی نکت شرح عقاید

و مقاصدینی و موافق و مجریدی او قایمان کسه نشک اعتقادی صحیح دگل
 اعتقادنده میدر لر اگر بو اعتقادده بوسه لر نه قدر یا نشکلس کتمش لر در
 خصوصا ارباب طریقندن معدود اولان ذوات بویله دینلر نشک استناد
 گاهی عجبا ! قننی بر آیت و یا حدیث و یا اجماع امتدر حجاز ، مصر ، شام ،
 مغربستان ، جاوه ، زنجبار ، یمن ، و جمیع جزیره عربده اولان اهل
 اسلام که نه قدر محقق و مقتدابه اولان علما و مشایخ بونلردن چقمش لر در
 مذکور کتابلری اوقق دگل اسملر نیده ییله ایشندکلری یوقدر ایا بونلر نشک
 بو کتابلر نشک تألیف اولنمه دن مقدم کچن بونجه ملیون اهل اسلام نشک
 اعتقادی بونلر نشک زعمنجه صحیح دگلمیدر رزقنا الله سبحانه و ایا هم
 نصیبا من قول قل الخیر و الافسکت

﴿ فقره رابعه ﴾ بواصول جدیده به انکار و آنلرنی ذم ایدنلر نشک جوابی
 بیاتنده در : بونلر نشک ایسک برنجی دلیللری بو اصول جدیده نشک
 مذهب سلفه مخالفتیدر بو دلیللرینه بعض جواب آنفا تقریردر بالعکس
 بواصول جدیده نشک عین مذهب سلف اولماسی تحریر اولنوب اعتراض
 مذکور اساساً ابطال اولنمشه ده فقط بوراده کسه بر آزچق ایضاح مناسب
 کورلدی تاخالص العیار ایله زیوف بر برندن ممتاز اوله معلوم اولاکه بونلر نشک
 بوراده سلفدن مقصدلری کیم ایکان چونکه سلفنشک معنای لغویسی واردر که
 مطلقاً بزدن مقدم کچن کسه دیمک کرکدونی کون کچسون و برده معنای اصطلاحیسی
 واردر که رسول الثقلین مهتر الحافقین افندمن حضرتلری خیریتی ایله شهادت
 و یرمش و آنلر شک حقیقه (خیر القرون قرنی الخ) بیورمش قرون ثلثه اها لیسیدر
 اکر بونلر شک سلفدن مرادلری معنای اصطلاحیسی اولورسه بواصول
 جدیده سلف مذهبنه مخالف دیمه لری یالاندر چونکه بیان سابقدن معلوم
 اولدغینه بناء اصول جدیده دن مقصد علوم دینیه به آلت و وسیله اولان

فنونى محصيلدن سوگره بقدر الطاقه البشرى علوم دينيه يي الده ايدوب
 مذهب سلفى احيا ايتمكدرا گر سلفدن مقصدلى شق اول ايسه آنلره مخالفتده
 هيچ باس يوقدر چونكه آنلر كندولى سلف مذهبنه مخالفت ايتمشدر
 چونكه سلفار سلم و آنك قاضيسى وتهذيب و آنك ميرزا وساير
 حواشى و حكمة العين و آنك حواشى و ملا جلال و آنك حواشى ايله
 عمر ضائع ايتيوب آيحق علوم دينيه او قشدر بو مذكورات و آثما مشابه
 اولان كتب فلاسفه يي اوقيانلى ذم و تشنيع ايتمشدر احيا و عين العلم
 و بونلر شرو حارينه باقهلى ملاجى حضرتلى علم فلسفه اوقوب باشقه
 لازم اولان علمدن قورى و عارى قالان كسه نك حقنده سلسله الذهب
 نام كتابنده بر گوزل ضرب مثل ايدوب ديور كه طلبه دن برى برسره چيقار
 بر اولده مسجده كروب حرارت هوا سببلى اشطاندن ماعدا كافه البسه سون
 چيقاروب او بور البسه لر ين اوغرى آلوب كيدر طالب مذكور او يقوسندين
 قالقدن سنكره بقار كه البسه لر يوق آيحق اشطان ايله قالمش غايت متأسف
 اولور خصوصا چالما سينك اوغرى لاندغينه چونكه اول مملكتنده طلبه لر چالمه سز
 يورمك بنى غايت عيب و عار ايمش فى الحال اشطانون چيقار رده باشينه چالمه اورار
 چونكه بويله ايتمزه آدم آراسنده چالمه سز يورمك قيسامته قدر بتمز
 تو كمز بيك بر عار و ناموس اوله چقمش چونكه آن بو عاده آن ده * كون
 برهنه از سر برهنه به * بزدن مقدم اولان علمالرده بتون عمر لر ين منطق فلسفه يه
 صرف ايدوب لازم اولان علوم ضروريه دن عارى قالما مشدر لربلكه هر فنده
 ماهر و هر علمده فضللى باهر اولمشدر اگر بر كسه منطق و فلسفه ايله قالور سه آنكا
 عالم ديمبوب منطقى فلسفى ناميله ذكر ايتمشدر در حقى حكما متقد مينده بيله علم عقايد
 و اخلاقده راسخ القدم او لميان كسه يه منطق و فلسفه تعليم ايتمكلى فصل الخطابده
 مسطور در مچكاره، قشقار، چيستماي، و قزانده نيچه حضرت تارنگ بو ذم ايتد كز

شیلده ماهر و آنلری بلا استئنا هر بر طلبه یه تعلیم ایدوبده حد ذاتلرنده
هربری بر مرد کامل اولسی بزم علیهمزه حجت اولمایه صلاحیتی یوقدر
بز آنلرنشگ کمالینه انکار ایتیمورز و بو کمالیده ساده معسولات ایله تابدیله
دیمورز و طلبه لره نیچون بونلری تعلیم ایتدیله آسگده وجهیسون بلمیورز
و آنلردن بتون عمر لرنده اوقوب چیقان نیچه منک کیمسه ننگ بیتندن اون ،
اون بش کسه دن زیاده سینشگ کالات ایله شهرت شعار اولماسینه تسلیمده ایتیمورز
بو شهرت شعار اولانلریده قایناب بشکان علماء متقین متشرعینه مساوی لردر
دیه ظن و زعم بولینه کتیمورز و بو اون ، اون بش کسه دن ماعداسینشگ خشب
مسند کبی اولمالرننده تجاهل و تعامی ایتیمورز شرمه قلیله دن کوره
جاهیر کثیره ننگ احوالیله استدلالی صواب کورمیورز و کذک شو یقین
بر عصر لردن بویان بخاراده شو طریق و رسمده تحصیل ایتمه لرینه ده اتباع
ایتمک ایتیمورز بخاراننگ معدن فضل و کالات اولماسیده صحیح
البخاری صاحبی و ابو حفص ، کبیر و صغیر ، و صاحب هدایه ،
وقاضیخان ، و ذخیره ، و محیطات ، و مبسوطات ، اصحابلری و صدر
الشریعه و سائر نیچه بنگ علوم دینیه ده تألیف و تعلیم ایدوب کیدن علماء
دین و رهنمای راه یقین سایه لرنده در رضی الله عنهم اجمعین یوقسه اخلافدن
یوسف کوسج ، مرزا جان ، شیرازی و ما اشبههما سایه سنده دگلدردن توارنج
و تراجم رجاله آرزق آشنا اولان کسه بخاراننگ اولگی حالتی ایله شو صونکنی
عصرده کی حالتینه اجاله نظر ایدوب برین برینه انصاف ایله مقایسه و موازنه ایلاسون
قدرتی و ارایسه قدرتی یوق ایسه دور بین حقیقت ایله اوزاقدن مشاهده ایدنلره
معارض اولماسون آرتون قسوب تیککنه اوترسون اگر بز حقیقتی رجال ایله
بلمک ایسترسک بتون دنیاده نه قدر ذوات کرام دنیا و آخرتمز ننگ سعادتینه
سبب اولان شارعک دنیا و آخرت سعادتمز ایچون ترک ایدوب کیدن علوم
دینیه ایله کالاته یتشوب آتی مدح و آنکا تحریض و آندن ماعداسون ذم و آندن

تفسیر ایشردر حسابلرین آیحق جناب حق بیلور بزلر آنلره اتباع واقندا
واقنفا ایدوب آنلرک ایزنجه کیدرز بونلر وار ایکن اوچ بش دانه بود یارده
کچنلره اتباع ایدوب جمهور و خیار امت محمدوامت مرحومه یه مخالفت ایتوروز
و آتی معقول و مناسبده کور میوروز (لایصلح لآخر هذه الامة الاما یصلح
لاولها) لکن محمدالله تعالی اولحق بیلور زده صنعکره آنسکله رجالی
بیلوروز (اعرف الحق تعرف اهله معرفة الحق بالرجال من عادة الجهال
ومعرفة الرجال بالحق من عادة العقال و دیدن اهل الکمال) بزلر جناب
حقنک احسان ایتمش عقل و ادراک و وجدان مزله بیلدک هر بر کمال نبینا
صلی الله علیه وسلم ۲۳ سنه ظرفنده بزیه بیان ایدوب کیدن علوم قرآن
و حدیث، وفقه، و اخلاق، و سائر علوم دینیه ده در چنانجه کافه اسلاف بونکا ذهاب
اولشردر و هر بر قساوت قلب و ظلمه علوم فلسفه ایله امرار اوقات ایتده در
و شو سفسطه فلسفه بی فائده بخاراده شو صونک عصر لرده زیاده رواج
تابوب بتون درس خانلر شونلرنگ تحصیلینه منحصر قالوب نیجه یوز سنه
نیجه بشک نفوس سلف صالحین و مشایخ محققین لرنگ آنک ایله بتون
دنیا نی تنویر و آنک سایه سنده بخارانی معدن فضائل ایدوب کنمش علوم
دینیه دن آیحق بعض بر مدرس لرنگ خانه لرنده ایام تعطیلده گنه بعض
بر مختصرات تحصیلینه گنه منحصر قالوب تماماً سونمشدر ای صاحب انصاف
شونجه بشک نفوس دن عبارت مشایخ منقدمینه می اقتدا اولی در یوقسه شویقین
عصر لر دن بری عقلیات بلکه و همیات ایله اشتغال ایدن متفلسفینه اقتدا اولی
میدر بر آزچق تأمل ایدوب باقسانه جناب حق دن امیر بخارا اولان ذات معالی
سیاتی هم احیای طریق سلفه موفق ایتسینی ایسترز بر مملکت و قبیله معدن کالت
اولد یغندن الی یوم القیامة اوله اولماسی لازم کماز کوفه، بصره، بغداد،
خراسان مملکت لرینه باق اولگی حاللری اوزره باقی قالدیلر می هله نسا بوز،

اصفهان و جمیع ممالک ایران باقی اولده بسنان المفسرین و المحدثین و جمیع علوم
 دین اولمش ایکان حالامعدن جهالت و انواع سفالت و رذالت دگلمیدر حاصل
 کلام سابق معدن کلمات اولان بر مملکت اها ایسینه علی العمی تقلید ایتمک کنسینه
 بیوک جهالت اثبات ایتمکدر . خلاصه بزلر کلمات و ثواب و خوشنود باری
 و رسول اللهی شو علوم دینیه فی تحصیل و تعلیم و نشردن آراز سزلر سلم
 و قاضیسی و تهذیب و میرزاسی و حکمت و میرزاجاتی و ملا جلال و خاقا هیسندن
 قرانکر (نحن بما عندنا وانت بما عندک راض والرأی مختلف) (وللناس فیما
 یعشقون مذاهب) بزویولدن دونموروز بیهوده بره بزوی بورایدن دوندرمک
 ایچون زحمت چکمیوش سز نکرده شور اینکرده راسخ القدم اولد فکری
 بیلدک پک گوزل مبارک اولسون بونی بر اقوب بشقه بر یوله صا پشوب کتمایک
 (لنا اعمالنا و لکم اعمالکم) شعر : (سوف تری اذا المجبی الغبار * افرس
 تخمک ام حمار) شمعی بو اصول جدیده ایله شهر تشعار اولان ترتیب انیق
 جیدنشک سلف صالحین مذهبنه مطابقتی و عدم مخالفتی ظاهر و عیان اولوب
 سلف مذهبنه مخالفدر دیه استدلاللری باطل اولدیه باشقه استدلاللری
 هم اهنون من بیت العنکبوت در چونکه باشقه لریشک کافه لری بونکا متفرعدر
 بونلر اشک بری تقی عجب ، کسک باش ، یوسف قصه سی و بونلره مشابه یالغان
 و مالا یعنی ایله مملو و اسکیدن مستعمل اولان کتابلری او قتمامق سلف
 صالحین مذهبنه مخالف بلکه کفر دیمکدر الله دن خوف و عقلاء ناسدن شرم
 ایستر بومذکوراتی او قتمق سلف مذهبیمیدر و آنلر سلف کتابلریمیدر
 یالغان ایدیکی اهل اسلام دگل مخالفین عندنده ظاهر بولغان و توقز یوزده
 ینه بر عجب حقیقای فلان بولغای توگان بولغای دیو توقز یوزده دجال مهدی
 یا جوج مأجوجلر چقماسیله و دنیا بتمه سیله حکم ایدوب یالغان ایله مملو
 برسفسطه تقی عجب و رسول افندیمره بلاصحت بریالان قصه اسناد ایدوب

روایتی هر مؤمنه حرام و حقه دار و عیدشدید صادر اولان حدیث
موضوعدن عبارت اولان دیگر بر سفسطه کسک باش و منکدن بری صحیح
اولیان و بتون یالغان و بیغمبر لر مافترا و بهتان ایله مملو و یاش قزلر و یکتلر ننگ
اخلاقون بوزمایه برنجی سبب اولان او چنجی سفسطه یوسف کتابی نصل
سلف صالحینلر کتابی اولور و بونلری نصل سلف صالحینلر او قوتسونلر
بونلری سلف کتابی و آنلری او قتمق سلف مذهبی دیمه ده الله دن
قور قزلر ایسه ده انساندن نصل او تاغزلر یوقسه آنلر ننگ هر بر دیدکلرینی
بلادلل و لارویه تصدیق ایدن بر طاقم اذعانسز سرسام اتباعلری کبی بتون
عالی هر بر ضرطه لرینه یرحمک الله ایله جواب و یره چک کور و مالیخولیا می
ظن ایندی لر مندین متشرع ایسه لر شو یالانلری سلف مذهبی و بونلر آنکا
مخالفت ایده لر دیه عوام الناسی نیچون اغوا و اضلال ایدیور لر یوقسه
کدولری سلفلر ننگ کیم و آنلر ننگ مذهب لر ننگ نه اولدیغنی بیلمزلری
یوسف کنا بون او قوتما مقدن قرآنه انکار ایتمک و بوجهتله کفرندن
لازم کلسون مشایخلر سوره یوسفی بیله خانولره تعلیم ایتسونلر دیملر
بونلر ننگ زعمنجه آنلر بطریق اولی کافر اولق لازم کلور خلاصه شو طریق
تشبثله عوام کالانعامی اغوا و تحریک ایتمک اصلاح ایتمک شو بیله دورسون
افسادنک ایک بیوک قسمیدر حتی شو بولسز اعتراضی داملا ایشمحمد
توتاریه یالاندن اسناد ایدوب دیگر بر بیوک افترا ده و کندی لر ننگ
مذهب باطل لرینی ترویج ایچون نیندای بیوک ذاته افترا ده بولنوب آننگ
عرضینی لکه دار ایدیور لر حاشا لله داملا مشار الیه بویله براویغونسز اعتراضه
بولسون نعم معترضلر اصول جدیده ئی آنکا عکسی بر طرز ده ارائه
ایتدکنندن آنکا بناء اصول جدیدیه فی الجمله انکاری وارد اما حقیقه
واقف اولورسه انکار ده اصرار ایدردیه هیچ ظن ایتمیورز بو مذکور آننگ

ملقه مضر بریلان اولدین بیلد کد نصنکره علما اولان کسه لر ننگ کافه سینک
 ذمه لرینه لازمدرکه صبیانلر اوقدینبی وقت هم یازو طانوب همده دین نایه چق
 کتابلری اوقتمق اگر فلان وفلان افندیلر ننگ ترتیب کرده لری اولان
 رسائللری اوقتمیه حسد ، حقد ، منافسه ، تعصب سببیلی نفس اماره لری
 بر اقرسه کندولری شویله هر جهندن صبیانلره مفید رسائللری ترتیب
 ایدوب باصدیروب اوقوتسونلر هیچ مضایقه یوق بز اولان افندینک
 کتابلریغه اوقلماسون ایستمیورز بلکه صبیانلر مننگ عمرین تضييع
 ایتیه چک رسائل مفیده لر اوقلماسون ایستمیورز فلان محقق ماضی وفلان
 فاضل حینک عیوب وزلات موهومه یاکه تأویلی قابل اولان هفتوات
 یسیره لرینک هر برجه سنی قبه یابوب ملتمننگ مابه الافتخاری اولان
 وسرامدانی وایلری کلنلری وممدوح اهل شرق وغرب اولانلری تیزی
 تفسیق ، تضلیل ، تبذیع بلکه تکفیر ایدوب کتابلر تألیف ایدوب و باصدیروب
 نشر ایدوب بتون عالم نظر نده ملتعمزی چور تمدن کوره صبیانلر مزه مفید
 برشی نشر ایدرسه بینکلر کره آرتق وعندالله ماعجور اولملرنده هیچ عاقل
 اشتباه ایتمزظن ایدرز ایکننجیسی حروفلری اسامیسبله اوقوتمایوب مسمی
 و صورتلریله اوقتمنی مذهب سلفه مخالف دیمکدر اولآ دیرزکه کندولری
 الف ، ب ، ت ، ث ، الخ دیه اسملری ومسمی لرینک غیر یله اوقوتما کلوب هم
 سلف وهم خلفه مخالفت ایتمکده درلر چونکه حروفلر ننگ اسمی اویله
 دگلدن بلکه الف ، باه ، تاه ، ناه الخ دریوقسه معترض افندیلر حروفلر ننگ
 اسامیسی کندولری اوقدقلرنجه در زعمنده گیز یورلری اگر دیورلرسه
 که بزلر مسمی سی ایله اوقترمز فقط مکسور ایدیورز بونلر ایسه مفتوح
 اوقیورلر دیورزکه اویله ایسه مسمی ایله اوقتمقده بین الفریقین موافقت
 حاصل اولدی نهایت نزاع مفتوح ومکسور اوقتماده و اصول جدیده کافه سون

منتظم مسمی لریله او قودوب اصول قدیمه ده بلا ترتیب بعضیسون مسمی و بعضیسون
اسمار لریله او قنماده قالدی و بونلریده برده آخره ترجیحی عقل عقلایه حواله
ایدرز و نانیاً حروف لری مسمالریله او قتمق ذهن مبتدییه اوفق و طبعه اقرب
و تعلیمدن مقصد اولان تکلمه مطابق و افیدر و لهذا وهله اولی ده بویله
تعلیم ایدیلوب سنکره کافه حروف شک اسامیسی کافی قدیم تعلیم اولنه چقدر
و بویله او قتمق سلف مذهبنه مخالفده دگلدنر چونکه بونلری تعلیم تعلیم
طریق التکلم و تقویم لساندر سلفردن تقویم اللسان و تعلیم طریق تکلمه
متصدی اولانلر ننگ اینک بیوکی امام خلیلدن جعفر لفظندن جیم مسماسیله
تکلم اولندوقده جه دیه تکلم اولنوردیه منقولدر و قرالر من القدیم الی الان
حروف لری ننگ مخرج و صف تاریخی بیسدر مسک ایچون مسمالریله تکلم
ایتدر مده در لر معترض افیدلر کندولریده قرأة مشق ایتمش لر ایسه لابداویله
ایتمشدر لر غایه مافی الباب مسمالریله تعلیمده الفنگ یا الفوزینی تعلیم متعذر
اولوب لام الف دیه تکلمده مسماسیله تکلم اولمایوب اسمیله تکلم اولدیغندن
و بو اصول جدیدده اولدقجه منتظم اولوب هر بر مرتبه ده اولان تعلیم
دیگر مرتبه ده اولانه خلط ایدلمدکندن بالضرور اول مرتبه ده تعلیم الف لینه
اولمایوب مرتبه تعلیم اسامی حروفه تأخیر قیلنمشدر فقط بو قدر ایله
تحریر و مخالفت سلف و کفر لازم کلز کفر بیوک شیدر افیدلر فقهار من
بر مسئله ده ۹۹ قول کفر اوزرینه و بر قول ضعیف عدم کفر اوزرینه
اولورسه حاکمه شول قول ضعیف اوزرینه میل ایدوب شوننگ اوزرینه
عمل قیلنمق واجب دیمشدر کفر بیوک شیدر بر کسه نی کافر دیمک دنیاده
خاتوتی طلاق مالی و عرض و دمی مباح و آخرتده مؤبد فی النار دیه شهادت
ویرمکدر بو قولای شی دگلدنر عالی اصلاحه چالیشان بلکه کند کندوسون
آچیغان و قزغانغان کسه ننگ شائی دگلدنر (سنکتب شهادت هم ویسألون)

آیت کریمه سنی ملاحظه ایدوب عاقل اولان کندونی دوشونملی کذلک
 لسانمزده وفارسیه ده پیغمبر ، و پروردگار ، چهارشنبه ، چهاریار ، اگر ،
 توگر تکرری آنتک لفظلرنده مستعمل اولان پ ، چ ، گ ، ش ،
 حروفلرین صیغنه تعلیم بیک مناسبدر جاوه ، هندی لسانلرنده بو حروفلر
 بوندن بشقه نیچه حروف عجم مستعمل اولدیغندن آنلرده شو حروفلرنک کافه سی
 من القدیم حروف عجم تعلیمی ائناسنده تعلیم اولنه کلکده در آندن محریف
 و بشقه بر محذور لازم کلس لسانمزده و کلامزده شول حرفلر استعمال
 اولندقدن صیغله آنلرنک کیفیتن بیان اولنمزه آنلر بونلری
 نه وقت بیلورلر یاسه لر بیه و قندن صوگ بیلورلر ؛ و حالانکه بو اصول جدیددن
 مقصد هر شینی کدو وقتنده بیلکم ایدی او چیجیسی طالبلری امتحان
 ایدوب صنوف و شعبه لره تقسیم اتمک سلفه مخالف کتمک دیمکدر عاقل متبصره
 معلومدر که امتحان من القدیم موجودشیدر (لیلوکم ایکم احسن عملا) بونک
 کبی نیچه آیات قرآنیه دن مستفاد اولدیغینه کوره خلقت نبی آدم دنده مقصد
 آنلری امتحان ایدب هر کسی عملینه کوره مجازات اتمکدر ملائکه یه آدم
 علیه السلام نک فضیلتی جناب حق (ثم عرضهم علی الملائکه فقال انبؤنی) الخ
 آیات کریمه لرینک و فقنچه امتحان ایله اظهار ایلمشدر و هابلنک قابله فضل
 و رجحانیی قربان قیلنق امتحانیله اظهار ایلمشدر و ابراهیم خلیل نک جناب
 حقه اولان محبتینک جگر بندی اسماعیله اولان محبتینه اضاعف مضاعف زیاده
 اولماسینی اوغلی اسماعیلی ذبح اتمکله امر قیلنق امتحانیله ابراز ایلمشدر قرآن
 عظیم الشامنده (ولیتلی الله ما فی صدورکم و اولئک الذین امتحن الله قلوبهم للتقوی
 و یا ایها الذین آمنوا اذا جاءکم المؤمنات مهاجرات فامتحنوهن) آیتلری
 و بونلردن ماعدانیچه آیات قرآنیه امتحانه دالدر و صحیح بخاری نک کتاب
 العلمنده ابن عمر رضی الله عنهما نک و ابن عباس نک حدیثی و آنلردن
 ماعدانیچه احادیث نبویه ایله ثابتدر و اصول قدیمده هم چوق مدرسه لرده

طالبانک در سابقاتین هر پنجشنبه اوقوتوب بافق عادة مستمره اولیشدر
 شو قدر وار که درس سابقترین اوقوتوب بافقشدره براقتشدر هر کسک
 کندو رتبه سینه کوره صنوف وشعبه لرا ایجاد ایدوب هر شخصک درجه
 سینه کوره معامله ایتمامیشلر اصول جدیدده بونلر مراعات اولیور شو
 مراعات بر امر شنیع وقبیح اولمایوب بالعکس بر امر حسن وزیاده نافعدر
 (وانزلوا الناس منازلهم) حدیث شریفی و (قل هل یتوی الذین یعلمون
 والذین لایعلمون) آیه کریمه سیله عمل ایدوب هر طالبی مهما امکان اجتهاد
 ایدوب ترقی ایندر میه تشویقدر اما اصول قدیمده شو امری عدم مراعاتدن
 نیچه مضرتلر متولددر اولاشو آیه وحیدت ایله عملی ترک ایتمک وثانیاً
 طلبه لرنسک حقوقون تضییع ایتمک متلا یکر می طالب شریک اولوب
 ملا جامیدن اوقیه باشلاسه لر هیچ شبهه یوقدر که بونلرنسک کافه سی
 استعداد واجتهاد وفهمده مساوی دگلددر لر بس بونلری بلاتفریق ولاتمییز
 ولاتییه ختم کتیب ایدنجیه قدر هر برامورده مساوی طوتمق هر ایکی جانبسک
 حقوقی تضییع ایله هر ایکی جانبه ظلمدر کامل الاستعداد والفهم والاجتهاد
 اولانلری ارباب بلادت وبطالت وکسالت ایله برابر طوتمق نسک آنلرنسک
 حقتده ظلم وتضییع حقوق اولدینی هر کسجه معلومدر ارباب بلادت وبطالتی
 هم آنلرنسک بطالت وقصورلرینه تنبیه ایتمیوب آخر تحصیله قدر شو یله
 سکوت ایتمک آنلری آدامق ومغرور ایتمکدر اصول جدیده کبی آنسک
 قصورینه تنبیه ونه درجه ده اولدینی تفهیم اولنایدی بلکه اول مسکینه
 متنبه اولوب عرق حمیتی حرکت کلوب تلاقی مافات درجه سینه واصل اولمایه
 اجتهاد ایدوب عمری ضائع کچمزدی چونکه هر کس کندوسنه حسن
 ظن ایتمیه یه مجبول اولدیغدن هر کسه کوره کندو قصورین ادراک مشکلددر
 خصوصاً اموردرسیه سون آشکا تفویض ایتمیش استاذ سکوة ایتدکده حسن

ظن مذکور برقت دهها تزاید ایتمده در بر مضر تیده شو ظاهر آختم
 کتبه قدر او قوبده حقیقنده هر معلوما تندن عاری و جهل مرکب ایله متصف
 ظاهری غایت پارلاق ساخته ملایی بر اینلنگ ملائقه آلب آلدانملریدر
 خصوصا شوا اینلنگ ملاسینگ و یا خود باشقه ملائنگ مخدومی اولورسه
 اول حینده شو حشبنی علامه زمانه ترجیح ایتمه لرنده شبهه یوقدر بونگ
 استاذی اولان ملته خیر خواه مدرس افندی مذکور ایل اهالیسن
 صرقومنگ قصورینی سویلاب آننگ مرتبه سینه تنیه ایتمک شویله دورسون
 بالعکس آنی آنده اولیان اوصافلر ایله ثنا و ستایش ایدوب هر فصلسه شو
 قازینی شو ایله صو قق ایستور اشته سنکا اصلاح اشته سنکاملت پرورلک
 بس بوندن عاقل منصف اولان کیمسنه قنقی طریقده حسن و نه قنقی طریقده
 قبیح اولدیغنی جناب حقتنگ احسان ایتمیش وجدانیه درک ایلاسون
 دردنجیسی اصول جدیدده طلبه لری اوستالرو کرسیلر اوزرنده صف صف
 ایدوب او قوتقدر و بونی سلف لره مخالفت دیمکدر جوابی اولاً تعظیم قرآن
 و کتاب واجیدرو واجبه آنکله توسل اولنه حق شیده واجیدر بالعکس
 اهانه قرآن و کتاب حرامدر و حرامه مفضی اولان شیده حرامدر
 تعظیم کتاب و قرآنه اوستالرو کرسیلرله توسل اولنور بس بو
 واجب اولور و اهانتیه اوستالرا استعمال ایتمک مفضی اولور بس بو حرام اولور
 و ثانیا اوستالرده او قومق حفظ صحه الابدانه سبب اولور آنی ترک ایتمک
 صحه ابدانی اخلاله و جلب امر اضا سبب اولور حفظ صحه واجب ایدی
 بس آنکا سبب اولان استعمال اوستالده واجب اولور بیله توروب اخلال
 صحه و جلب امر اضا باعث اولان شییه ارتکاب حرام ایدی بس آنکاسبب
 اولان عدم استعمال اوستالده حرام اولور شونکا بناء درکه بسلا د اسلام
 و حرمین محترمینده مسجد و مکتبلرده کتاب و قرآنی کرسیلر اوزرینه

قویوب او قومق اسلافز عصرندن بویان برعاده مستمره دور ۲ و تائنا اصول
 عتیقه ده مدرسه لرده خلفه لر و اولاد اعیان همیشه اوستال استعمال
 ایتمه ده درلر بس آنلرنگ استعمالی قبیح و مذموم اولمایورده بونلرنگ
 نیچون قبیح و مذموم اولیور و رابعاً شو معترض افندیلر اولرنده اوستاللر
 و کرسیلر قوللانوب آننگ اوزرنده کتابلر مطالعه ایدرلر یازولر
 یازارلر هم بیارلر ایچرلر و حالنکه آنلرده ییمک و ایچمکنک بدعت و یرده
 ییمک و ایچمکنک سنت اولماسی کتابلرده مصرحدر و معترضلرنگ
 اکثری ییلکیلر ایله ییمک و سائر انواع تشبهده بولنورلرده بومذموم
 و قبیح اولمز اما فوائد مذکوره ایچون وضع اولنمیش اوستاللر قبیح
 و مذموم و تشبه اولور عجب محکم و ترجیح مرجوح و امتحانلرنگ اراءه
 و اظهار ایتدکی وجه اوزره بلاغرض نفسانی صنوف و شعبه لر ایجاد ایدوب
 هر نفری کندو صنف شعبه سنده و هر کسی کندو درجه و منزله سنده
 قویمق هر عاقل عنندنه بر امر مستحسن اولدینی کبی (انزلوا الناس منازلهم)
 حدیث شریفته ده مطابقدر و طلبه لر ی صف صف قیلوب قویمق هم عقلی
 آفتدن سالم و ادنی ادراکی اولان کیمسنه نژندنه بر امر حسن اولماسینه
 علاوه هر طالبنگ احوالنه دائما اطلاع و انتباه ایتیه برنجی درجه ده خادم
 و معین و من القدیوم الی الان دیار اسلامده معمول به اولان برگوزل ایشدر
 (وان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله صفاً کانهم بنیان مرصوص) آیه
 کریمه سینته مطابقدر چونکه طلبه علوم دائماً جهادا کبر اولان نفسلریله مقاتله
 و مجاهده ایتمکده درلر افضل صناعت اولان تحصیل علمنک افضل عبادت اولان
 صلاته غایت مناسبتی اولدیغندن حاله قرأة علم حاله ادا صلاته مهمما امکان
 مطابق اولماسی هم غایت مناسبدر بیشنجیسی صیانا لری تحتیه یازدرمق
 سلفره مخالفت و گاورلره مشابهنه دیمکدر جواننده دیرزکه سلفره

مخالفت دیمک یالاندور ابتدا اسلامده قرآن عظیم الشان بیله یومچقال
آق طاشار خرمابوناقلرینه یازیلمش در و دیار اسلامده خصوصا حرمین
محترمینده الی الآن لوحله یعنی تحته لره یازوب او قومق من القدیم سلف
صالحیندن قالمیش برعاده حسنه مستمره در بریره نصب ایتسکه الرنده طومتق
بیننده مشابهتده هیچ فرق یوقدر شبه و مشابهت هیچ ممنوع دگلدر بلکه
تشبه ممنوع در شبه ایله تشبه بیننده فرق کثیر واردرا اولگیسی جائز نایسی
منهی عنهدر ممنوع اولانده هر تشبه دگلدر بلکه عبادت مخصوصه لرنده تشبهدر
والا مطلق تشبه دن قوتولماق امر عسیردر معترض اذیلر ننگ کافه لر ننگ
دگلسده اکثر لر ننگ خانه لرنده غایت مزین و مصنع اوخشاغان اوخشاون
ایتورگه یارامی دیه چک بر قچ لزوم سز یازولی تحته لر و بلکه عین صنم اولان
نیچه صورتلر بولنسه ده در بولر مشابهت و تشبه مذموم اولیورده تسهیل
صناعت و توفیر کاغذ و منافع صیان فقر ایچون قویلقان تحته مذموم و قبیح
اولیور باقنک بونحکمده عجب بر انصاف دگلمی آلتنجیسی صیانی انواع
تعزیرله تأدیب مخالف سلف دیمکدر بوهم یالاندر کتب فقهده تعزیر امام
وحکام ننگ رأینه مفوضدر هر شخص ننگ کندنه مناسب تعزیری وارددر
بعضیسینه حبسه بعضینه ضربله و عتابله بعضینه سنگ شویله ایتدکنکی بن ایشتم
دیمکه بعضینه قتی نظر ایتسکه اولوردیه مصر حدر تعزیر و تأدیب آنچق
ضرب ایله اولوردیه هیچ برده مذکور دگلدر فقط دیار اسلام و عاده مسلمینی
کور مدکلرندن و کتا بلرده هم چوق امور مستحسنه لر ننگ مذکور
اولدینی یلمدکلرندن و دائما احوال مخالفینی مشاهده ایتدکلرندن هر
بر کندولری آنسکه عادتنمدکلری شی احوال مخالفین و عاده معاندین دیمک
بینارنده برعاده مستمر حکمین اخذ ایتیشدر بلمز لره آورو باها لیلی خیلی
زماندن بویان بزم کتاب و احوال اسلاف لر مزنی مطالعه ایدوب جمیع امور

مستحسنه بی آندن اخذ ایدرلرده آنلردن دیناننگ هریرینه نشر اولنور
 بوندن بی خبر اولانلر امور مذکوره مستحسنه بی مخالفیندن کوردکی جهتدن اول
 اموری آنلرننگ اختراع کرده لری زعم فاسدبله آندن اجتناب
 ایدر صاحب بصیرت اولان دقتله نظر ایدوب قتی امور آنلره مخصوص
 وقتسی بزلردن مأخوذ ایکیسی ننگ بینن فرق ایتملیدر یدمجیسی
 نیچه یوز یسلر علمالرمز شول اصول عتیق ایله دینمیزی محافظه ایدوب
 کلیشر و حفظ دینه شول اصول عتیق کافی بولغان ایکان شمدی نیچون کافی دگل دیمکدر
 جوابنده دیرزکه بواعتراض زمان سابقده اوق یاسونگی ایله اوروشوب
 اصحاب و تابعین و تبع تابعین ومن بعدهم جوق یرلری فتح اینکانلر اول وقت
 شو اسلحه لر کافی بولغانده بوزمان ده عثمانیلر نیچون انواع طویلر ومارتین و ماوزر
 تفکله (ملنقلر) و بونلردن ماعدانه قدر آلات اسلحه لر و زرهلیر حاضر لیور و بونلر
 ایچون نیچون بو قدر خزینه لر صرف ایدیورلر ایسکی اسلحه لر مز نیچون کافی
 دگلدردیه اعتراض ایتمیه بنکزر بواعتراض ننگ جوابی نه ایسه بزنده جوابمز
 اودر عقلی اولان البته دیه چککه بو عصرده مخالفین ترقی ایتدی گوزل اسلحه لر
 سایه سنده قوت تابدی آنلره ایسکی اسلحه لر ایله مقابله ممکن اولدیغیندن
 مخالفین اسلحه لر جنسندن اولان سلاحلری قوللانماق بالضرور آنلرده
 واجب اولدی والا مملکت الدن کیده چک بزلرده دیرزکه طبق شو ننگ کبی
 زمان سابق هر جهندن باشقه ایدی بزم مخالف لر مز غایت جهالنده ایدیلر زور لوق
 ایله اولمز سه اغوا و دسیسه ایله بزلری اضلال و اغفال ایتمک آنلره غیر قابل ایدی
 اما شمدیکی زمان بالکلیه بریوک انقلابه اوغراددی آنلرده بزم قرآن و سائر
 علوم لر مزنی اوقیان چوغالدی قرآن و نبی و سائر امور دینیه لر مزنه تعرض
 ایدوب جهلا و ساده دل لر مزنی اغوا و اضلال ایتمکی کیندولرینه برعباده
 مخصوصه و وظیفه مقدسه عد ایتدیلر پراخودلر تیر یوللر ننگ میدانه

چیکمه سی آنلرک بو وظیفه لرینه برقات دهامین و خادم اولدی و لهذا بو عصرده
هر بر فرد منر ممکن مرتبه او قوب یازوب آنلرنگ دسیسه و اغسالرینه
متنبه اولوب دورمازسق آنلرنگ اغسوا و اضلال لرینه قابلسق و سبب
سعادت مزی الدن و یرمک بک قریبدر و لهذا کچک یاشد انوک
فرستی کچورمدن کوز مزی آچوب مدافعه یه حاضر اولوب دورمالیوز اما زمان
سابقده آنلر طرفدن دینمزه تعرض ایدوب اضلال و اغسوا اولدیغندن
اول جهتدن امین اولوب نه اوقساق ونه کیفیته اوقساقده یاری
ایدی و لهذا ملال و مدرس لر مزلسم ، تهذیب ، حکمة ، ملاجلال دگل
بوستان ، گلسنان ، حمدی حدوما شبه ذلک ایله اکتفا ایدوب اعتقاد لری غایت صحیح
و کندولری غایت متدین و متشرع اولوب اولیا دیمگه صالح اولمشردر
جناب حق کافه لرینگ قبرین بر نور ایلسون بز آنلره اطاله لسان ایتمیورز
و آنلری خیردن باشقه شی ایله یاده ایتمیورز آنلری ذم ایدنلری احبابده توتمیورز
لکن الحکم مختلف باختلاص الاشخاص و الازمان و فقنچه عصر حاضر مزده
آنلرنگ کیدشنچه کنمک کافیدر دیمیورز بلکه دیرزکه کاشکه بوندن بر قرق
ایلی سنه مقدم متنبه اولایدیلر بو قدر دیمگه آنلری تجهیل و سب لازم کلمز
امامندین ، متشرع ، و متمدن ، متفنن ، اولان افندیلر بو قدر صرف اموال و بذل
اجتهاد ایله صبیان لر مزی علی وجه الاسهل اوقدوب آز و قتده بقدر الطاقه
چوق شی تانتمایه و ملتزم بیننده نشر علوم و تعمیم معارف ایدوب ملت مزی
حضیض جهالتدن قور تار میه بو قدر بذل همت ایدن فضلاء و اعیان لر مزی
تجهیل و سب دگل تفسیق و تکفیر ایتهدن چکنمزلر الله دن قور قزلر
انساندن اوتاعزلر اشته تمدن لرینگ نه مقدر اولدیغنیسی
بوندن ادراک ایتملی بلکه بو نکلده اکتفا ایتمزلر بتون عالمده فضل و کمالی شائع
اولان و بونجه مدة دین و ملت خدمت ایدوب رتبه لرینه ملاقی اولان علماء

محقق لرمنگ روحنی راحتہ بر اقمیوب (اُذکروا موتاکم بخیر) حدیث
 شریفینہ مخالفت ایدوب آنلری بیلہ تضلیل و تفسیق و تکفیر ایدوب کتابلز یازوب
 باصدروب بتون عالمی کشف عیوب الناس واقترأ وبهتان رائجہ کر یہہ سیلہ
 اذیت ایدورلر انسانلردن اوتامدن شوفعل شیعلری صنیع حسن واصلاح
 زعم ایدورلر (افن زینلہ سوء عملہ قرآہ حسنا وقل هل انبئکم بالاحسرین
 اعمالا الذین ضل سعبہم فی الحیاة الدنیاوہم یحسبون انہم یحسنون صنعا) آیة
 کریمہ لرینہ مظهر اولیورلر جناب حق آنلرہ انصاف ویروب بوفصل
 شیعلرندن توبہ ورجوع ایتیمہ موقوف ایسون اگر شو کفر چوقار بیلہ ہر
 کسک باشینہ اورمادن اباواجتساب ایتیموب ملت بینہ فتنہ و تفرقہ القا ایتیمہ دن
 تو قتلز سہل جمعیت اسلامیہ رئیس واعضالی وسائر ارباب حمیدن اسلامیت
 وانسانیت نامینہ رجاو نیاز ایدرز کہ بویلہ کسند و حدلرین بیلیمیوب ملتک نفع
 و ضرری نہ شیدہ اولدیغینی ادراک ایتیموب ملت بینہ تفرقہ بیلہ سین القادہ
 دوام ایدن لرنگ قانون سیاست ایلہ حقندن کلوب حدلرینی بیلدر مہلرینی یوقسہ
 ہر برس سام ومالیخویلیاہ مبتلا اولان ذات اونده اوتوروب بلارویہ فکر
 فاسد و خاطر فاترینہ کلہ نی یازوب ایستاد کی کیمسہئی تکفیر و تضلیل ایدرسہ بوئنگ
 عاقبتی بک یخشی بولنظرن ایدرز عجبا دورہ میلیون نفوس ایچندہ برقیچ ارباب
 حمیت یوقیدر کہ بویلہ او یغونمز ویولسز ایشلری شدتہ منع ودفع ایدہلر
 اصحاب علم اولان حضرتلر مز بالاتفاق بویلہ شیلری منع ایدرسہلر نہ گوزل
 اولوردی جناب حق (واعصموا بحبل اللہ جمیعا ولا تفرقوا و تعاونوا علی البر
 والتقوی ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان ولا تنازعوا فتفشلوا و تذهب ریحکم)
 یورمش اهل علم اولانہ بونلری بویلہ یردہ ملاحظہ ایدوب بویلہ شر مجسمنی دفع ایتک
 لازم دگلمی ہمیشہ کون کی قائدہ سی رظا ہر اولان اصول جدیدہ بہ تعرضدہ تشارک
 نہ لازم ایجد او قتمق سلف لردن منقول دگلدر کلمات ایجد اسامینی ملوک حمیر میدر

یاخوداسامی ملوک مدین میدری یاخوداسامی ملوک مصر میدری یاخوداسامی
 ملوک محترعی خط عربی میدری یاخوداسامی شیطان میدری داشته علما بیننده کلمات ایجد
 حقنده پیش قول اوزره اختلاف وارد اسامی شیطان دیهن کمسنه استعمالن ییله
 تجویز کور ممشدر ظن حقیر انمده حساب جملی ییلمک و قولای ضبط ایتمک ایچون وضع
 ایدایش کما تدر لر و بناء علیه عرفده معرفه حرف مرتبه سنده صیغانله تعلیم ایدیله
 کمشدر والله اعلم بالصواب و بو اصول جدیده ننگ مخترعی فلان فارماسون
 ودهریدر دیه اعتراض ایتمکده غایت مناسبتر و یا قشستر برشیدر ملتہ مفید
 و شریعتہ مخالفتی اولما دقن سنکره مخترعی کیم اولسه اولسون (لاتنظر الی من قال
 بل انظر الی المقال ، اطلبوا العلم ولو بالصین الحکمة ضالة المؤمن من اخذها حیث
 وجدها ، ان الله یؤید هذاالدین بالرجل الفاجر) کبی نیجه نیجه مثل و حدیث لر
 وارد اولمشدر اگر چینده بر کافر معارف صوفیه نی سویلر سه من آشکا بیان
 واروب آدن اول معارفی ایشدوب تقلد منت ایدر دم دیه ناصر الشریعه خواجه
 عییدالله احرار حضرت تارینه منقولدر علم قولایلیق ایله حاصل اولماز بره ، بشره بره
 دیگان قولگه بناء اینه ایله قوی قازوب صو حیقار میه بگز اتمیشدر دیه اعتراض
 ایتمک هیچ بر دماغنده ادنی رائحه عقل و ادراک اولان کیمسه دن صادر
 اولایق اعتراض دگلدر صول قولاقشک قنقسی دیه سؤال اولندقدہ باشی اشا
 اوک ایله کوسترگان بودلا کبی ضرور اولان او قومیه لزومسز شیلر تعلیمیه
 قصد اتطویل مسافه ایتمک نصل کار عاقل اوله بیلور اوچ دورت سنه یاخودیش ،
 اون سنه ظرفنده جمیع علوم و فنون حاصل اوله دیه کیم دعوی ایدیور . شعر .
 العلم عندالله جل جلاله . وسواء فی جهلاته یتغمغ «مالتراب وللعلم و انما یسی
 لیعلم انه لا یعلم اشعار حکمت شعاریته بناء بو اصول جدیده دن مقصد بالاده ذکر
 سبقت ایتدکینه کوره شو آزمدنده فرصت دار و قنده ضرور اولان شیلری
 بیلدروب و هر فندن فی الجملة خبر دار ایدوب آننگ فوقنده بتون عمر بو نیجه

تحصیلده اولدینی تقدیرده ییله بالفعل کافه سین تحصیل ایدوب بتورمک غیر قابل اولان نیجه نیجه علوم و فنونلر وار این ییلدر مکدر یوقسه معترض افندیلر ننگ زعم ایتدکلی کبی شو آزمتده کافه علومی بالفعل ییلدر ییور زظننده اولان میدانده هیچ سرسام یوقدر ظن ایدرم مکر کمالاتی یا گلش یو گلش او گرانمش بر آویج سفسطه یه حصر ایدوب آدن ماعداسینی عبث و هیچ متابه سنده زعم ایدن متفلسفه افندیلر اولورسه اعتذار حقیر راقم اولده اشراط ایتدکم شروط اوزرینه کیسه ننگ عرض و ناموسینه طوقنمدن تخریرین التزام ایتدکمز مقالاتی بوراده اتمام ایتمه یه عون باریله موفق اولدم اثناء تخریرده بحسب مقتضی المقام سرسام مالیحولیا اشیاهی الفاظ صادر اولدیه بوندن شخص معینی اراده ایتدکم بس حسن ظن وانصاف ایله متصف اولان ذوات کرامدن قویار جا ایدرزکه بو الفاظلری بر شخص معین حقنده دیمیش و آنلره اطلاق ایتمیش دیه طریق سوء ظنه سلوک ایتمه یه لر و بو مقامه مناسب حصه آلمق ایچون بر ایکی قصه ایراد ایتدی مناسب کوردک . کمال عقل و درایت و فراست و کیاست ایلمن مشتهر قاضی ایاس بن معاویه عصر نده بر بلده ده اصحاب نروندن اولان بر شخص ننگ عبدی فرار ایدوب قاضی مذکور بلده سینه وارر افندیسی هم آتک آرقاسندن واروب تابوب آتی قاضی مذکور حضورینه کوتورب قلبی اولدیغنی دعوی ایدر قل هم بالعکس افندیسنی بنم قلمدر دیه دعوی ایدر قاضی مذکور کشف حقیقت ایچون افندی ایله قلنک ایکسینه ییله باشلرین ترزه دن چیقارمیه امر ایدوب دیگر بر کیسه یه اور قلنک باشین دیدکشنده قل باشین ترزه دن تارتوب آلوب بو فعل ایله کدوسیتنگ قل اولدیغنی اثبات ایدر . ایکچی مصرده ملک مؤید شارح بخاری و کمنز و هدایه اولان عینی ایچون بر مدرسه و بر جامع بنا ایتدرمیش لکن تیز زمانده او جامعتنگ مناره سی یی قلمش عینیتنگ معاصری اولان ابن حجر العسقلانی حادثه مذکوره

حقیقه جامع مولینا المؤید رونق * منارته تزهو من الحسن والزمین * تقول
 وقد مالت الینا الا اعجبوا * ولس علی حسنی اضر من العین * دیه ابهامی
 مشتمل ایکی بیت ایتیش بعض نماملر عینیہ ابن حجر سنی هجوایتدی دیه سعایت
 ایتدکلرنده عینی مرحومده ساده دل اولدیغندن آنلرنک سعایتنی تصدیق
 ایدوب شمس الدین نواج نام بر شاعره بر قچ درهم ویروب ابن حجر
 مناره کمر وس الحسن قد جلیت * وهدمها بقضاء الله والقدر * قالوا صیب بعین
 قلت ذاخطا * ما آفة الهدم الا خسة الحجر * دیه ایکی بیت ایله هجوایتدرمیش
 اشته طبق بو ننگ کبی عقل تام ایله متصف ذوات کراملر ننگ عبدمذکور کبی
 کندو کندولرینه یاخود شیخ عینی رحمه الله کبی نماملر ننگ سعایتیه بناه سر سام و مالیخو
 لیاو ما اشبه ذلك دیمه سندن مرامی مندر دیه سوء ظن ایدوب تشخیص ایدره رک بتون عالم
 نظر نده کندولرین اضحوکه ایتیمیه چکلرندن امینزه . اخطار خاتمه مقدمه ده
 سردویانی سبقت ایتدکینه کوره عجز و قصوریمی اعترافله برابر محض ملت پرورلک
 مقتضاسنچه ملت و وطن داش و دین قردا شریعه بر نفع طوقندرمق و مهمامکن
 کشف قناع ایدوب اصلاح ذات البین ایتتمک مقصد حسنیله غربتده ایکان
 بر مقدار امک و محنتی التزام ایدوب بر قچ مقالات ناچیزانه تحریر ایتدیسکده
 فقط مدة مذکورده احوال ملتمزه اجاله نظر اعتبار ایله حاصل
 اولان تجربه کتر اتمز بزه امل مذکور ننگ حصولندن یأسدن ماعدابر تیجه
 بخش اولادی * املتهم ثم تأملتهم * فلاح لی ان لیس فیهم فلاح * نصل
 یأس اولماسون و نصل آنلردن فلاح مأمول اولسون آر الوندن رئیس القوم
 صایلان بری کندی ننگ منفعت تخصیصی ایچون عامه ثنی منافع عمومیه
 و فوائد ملییه منافی اولان بر امر ایله تکلیف ایدرسه امر مذکور ای اطرافلیچه
 دوشنوب مضار و منافعن ملاحظه ایتهدن علی العمی و بلارویه امر مذکور ننگ
 استحصالنده رئیس مذکورده مساعده و بو باده گویاکه شخصلرینه یاخود

عمومه عائد بیوک بر فائده وار کجی صمیم قبله نندن، مبادرت و مسارعت
 ایدر لر و بالعکس بر ناصح ملت پرور غرض نفسانی و منفعت شخصی دن
 عاری اوله رقی آنده منافع عمومی و فوائد ملیه اولان بر امره دلالت و دعوت
 ایدر سه آندن متنفر اولوب قاچار لر بلکه اول زوالیه انواع افترا و بهتان
 قیوسون آچار لر ایش بوراده ایکن آنلردن نصل صلاح و ترقی مأمول اولور.
 کیف یرجی الصلاح من امر قوم * ضیعوا الحزم فیهای ضیاع * قطاع المقال
 غیر سدید * وسدید المقال غیر مطاع * حاصل کلام بعض بر ارباب غرض
 نفسانیلر طرفندن کندولری ننگ منفعت شخصی لرین محافظه و استقبال لرین
 تأمین ضمنده بعض بر مقالات تزویر آمیز و دسائس شیطانیه سوق اولند قدده
 اننگ عاقل و مدبر ظن اولنان ذوات طرفندن مقالات مذکوره بلا رویه
 تلقی بالقبول اولنوب بوننگ ضمنده نیچه نیچه منافع ملیه فدا اولنمقدمه در
 بناء علیه بونلر حقتده (لاخیر فی کثیر من نجویمهم سواء مآتمهم و محیاهم) دینلمک
 سزادر لکن شکر لر اولسون کنه بوننگله برابر نفس قزان و هر ناحیه ده
 جایجا نفع و ضری تمیز ایدر معارف پرور ترقی طرفداری اولان فضلاء
 نور سیده لرده اسکسک دگلدر (کثر الله امثالهم) مملکت مزه ابتدا قدوم مزده
 ایلمک نظر من آنلره تصادف ایدوب جناب و اهب العطیاته تشکر ضمنده بلا
 اختیار بر قچ اییات لسان مزدن صادر اولیشدر »

❦ اییات ❦

- ❦ تشکر ایدرم حقه زمان بشقه زمان اولیش *
- ❦ جهالت باغینه گویا قتی باد خزان اولیش ❦
- ❦ کوز ننگ عبرت ییلن آج ای بر ادر دقت ایله کیم *
- ❦ ترقی ایلمش ملت قزان باشقه قزان اولیش ❦
- ❦ تمدن ایلمش خرد و کلان اولدقچه هر یرده *

- ﴿ * اویا تمیش فکری ملتگ خدادن امتان اولیش ﴾
- ﴿ * آچیلمشدر فنون از هاری بستان معارفده ﴾
- ﴿ * یقینده مئمر اولماسیده هر کسجه عیان اولیش ﴾
- ﴿ * همه اطراف و اکفاف طوبطولو در چوق افاضلندن ﴾
- ﴿ * آلا رنگ جنییده ارباب حکمت هب نادان اولیش ﴾
- ﴿ * ادیب اولیش کنج لر هم نسادن چوق افاضل وار ﴾
- ﴿ * متاع جهلشک اربابینه صانکیم پک زیان اولیش ﴾
- ﴿ * ترقی قنقی یولده اولدیغن ییلمش اولو الابصار ﴾
- ﴿ * اگر چه نیچه خفاش منکر شمس عیان اولیش ﴾
- ﴿ * تکحل ایتمش ارباب حیحی کحل معارفه ﴾
- ﴿ * آنشکچون آنلره هر بر حقیقت مستبان اولیش ﴾
- ﴿ * محقق ایتمش اسباب تنزل جمله نزدنده ﴾
- ﴿ * که زیر اجمله ابجدخوان آلا رجه هیچ مدان اولیش ﴾
- ﴿ * تمام ایت نظمکی رمزی اوزاتمه آفرین ایسه ﴾
- ﴿ * سنکدک نیچر لر بویله مدحده ناتوان اولیش ﴾

اللهم انی اعوذ بک من علم لا ینفع و قلب لا ینشع و بطن لا یشبع و دطاء لا یسمع و من
 هوء الاربیع اللهم انی اعوذ بک من زلة فی القول کما اعوذ بک من خطأ فی العمل
 و اعوذ بک من التکلف فیما لا یحسن کما اعوذ بک من العجب بم یحسن و اعوذ بک
 من شر السلاطه و الهمذر کما اعوذ بک من شر العی و الحضر و صلی الله
 علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم و الحمد لله اولاً و آخراً
 و باطننا و ظاهرا تم فی بعض شهور عام یغشوا

بیلده قزان

